

VỰA LỚN TRỪ ĐỒ VẬT THỰC

NHỮNG NGƯỜI KẾ NGHIỆP HÀNG MOTTET VÀ CÔNG-TY

H. BLANC và HAUFF
Đường CATINAT, SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ra ve)

BIÈRE DE TABLE NATURELLE

Perrier

Le champagne des eaux de table

WITH WHISKY, BRANDY, WINES, LEMON

Nước PERRIER

Như Soda, mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nửa và ve góc, tư.

Sữa hiệu CON GẤU

Sữa tươi tốt như mới nặn ra
SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSÉ

Sữa đặc không đường condensé

Vàng sữa béo len

Sữa bò hiệu CON GẤU tại hành Suisse làm ra

Giấy hút thuốc hiệu CHAUCHE-SOURIS

Mỗi gói chữ hiệu UNDERVOD, viết rõ ràng lắm.

Bijouterie Saigonnaise

TIỆM MINH-THÀNH-HÒA BÁN ĐỒ NỮ-TRANG
23, Rue Schroeder, 23 - Saigon

Kính lời cho lục-châu chú quý-khách đặng rõ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kiểu kiêu-thời, rất nên xinh đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 23. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ nữ-trang ở Chợ Lớn, đường Thủy-bình (Rue des Marins) số 184, tục danh là hàng

chảo-múi, nên tôi tương hiệu ý quý-bà quý-có ưa dùng do nức nham và nức-mỹ. Từ khi tôi mở 2 căn tiệm ấy đến nay cũng nhớ ơn quý-bà chiều cô cho người đóng-bang nên việc, tôi rất cảm ơn, ngay nay mà trong lục-châu miệp hưng, tập tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mừng cho các ông và cầu xin cho các ông cho mau thanh tụy.

Nay kính,

NGUYỄN-VĂN-LẠC dit BAY-KHỎE.

Saigon, Imp. Commerciale, C. ARDIN ET FILS.

Liên trai chí di

Truyện Liên-trai chí-di, cuốn thứ ba in mới rồi, cuốn thứ tư đang in hay lắm, xem nó mà giải buồn rất có thú vị.

Tại nhà in J. Việt, đường d'Ormay, Saigon, và tại nhà M. Phạm-xuân-Lâm, 121, đường Bourdais, Saigon, đều có bán.

Tại nhà « Nông-cỏ Min-đàm » cũng có bán.

Giá mỗi cuốn là..... 0\$20

NHÀ IN VÀ NHÀ BÁN SÁCH

J. VIỆT

59, rue d'Ormay. - Saigon

Nhà in này lập ra đã hơn 10 năm rồi in đủ các thứ các kiểu, có lãnh in đó tại kho sách Nua-nước và các Sở Tuambiến. - Có đóng bìa sách đủ kiểu, rất khéo rất đẹp. - Có in đủ các thứ thiệp quan non tang-tê, nhiều kiểu nhiều màu hoa hòe rợt rờ, mạ vàng cũng đẹp. - Vay xin Lục-châu chú quân-tử, có câu dùng, viết chi, hay đến uem tôi, tôi đã làm mau mắn mà tình gia lạ. rề. - Tiệm tôi cũng có bán du Thư, Luông, Truyện, Saou.

LỜI RAO CÁN KIẾP

Luôn dịp tôi kính cho Lục-châu chú quý-ông rõ hơn tôi thay dưng thời buổi này mấy nơi rầy bái xa cuon tụy thanh, ít có tuay thuốc hay, cho nên có nhiều khi người ta rùi bị bệnh gấp ngặt, không biết thầy đâu mà rước cho kịp, phải bị niêm ngặt. Nay có ông Nguyễn-tân-Hùng ngụ ý mà làm ra một cuốn sách hiệu là: KINH NGHIỆM LƯƠNG PHƯƠNG, Ngoại khoa cấp cứu, có phụ tuem niteu bài thuốc nam, cứu cấp rất tuan miệu, để giúp đong đản trong cơn nguy cấp.

Vậy xin Liệt-vị hảo tâm mua lấy để dành, hoặc trong xóm có ai rùi bị bệnh niêm ngặt, coi theo đó mà cứu người, ấy cũng là một đức đại nửu am đức.

Định giá mỗi cuốn là..... 0\$50

Lục-châu quan cô, như vị nào muốn mua xin cứ gởi thư cho nhà in tôi, miệu là: J. Việt, rue d'Ormay, Saigon.

J. VIỆT cần khải.

Le Gérant: NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.

Ng-ch. Sát

NÔNG-CỎ MIN-ĐÀM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

農 賈 談

ĐỊNH GIÁ BÁN TRONG CỎI ĐÔNG-DƯƠNG

Một năm.....	5 \$ 00
Sáu tháng.....	3 00
Mỗi số.....	0 15

ABONNEMENTS France et Colonies

Un an.....	20fr.00
Six mois.....	12 00

Les abonnements sont payables d'avance

Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm

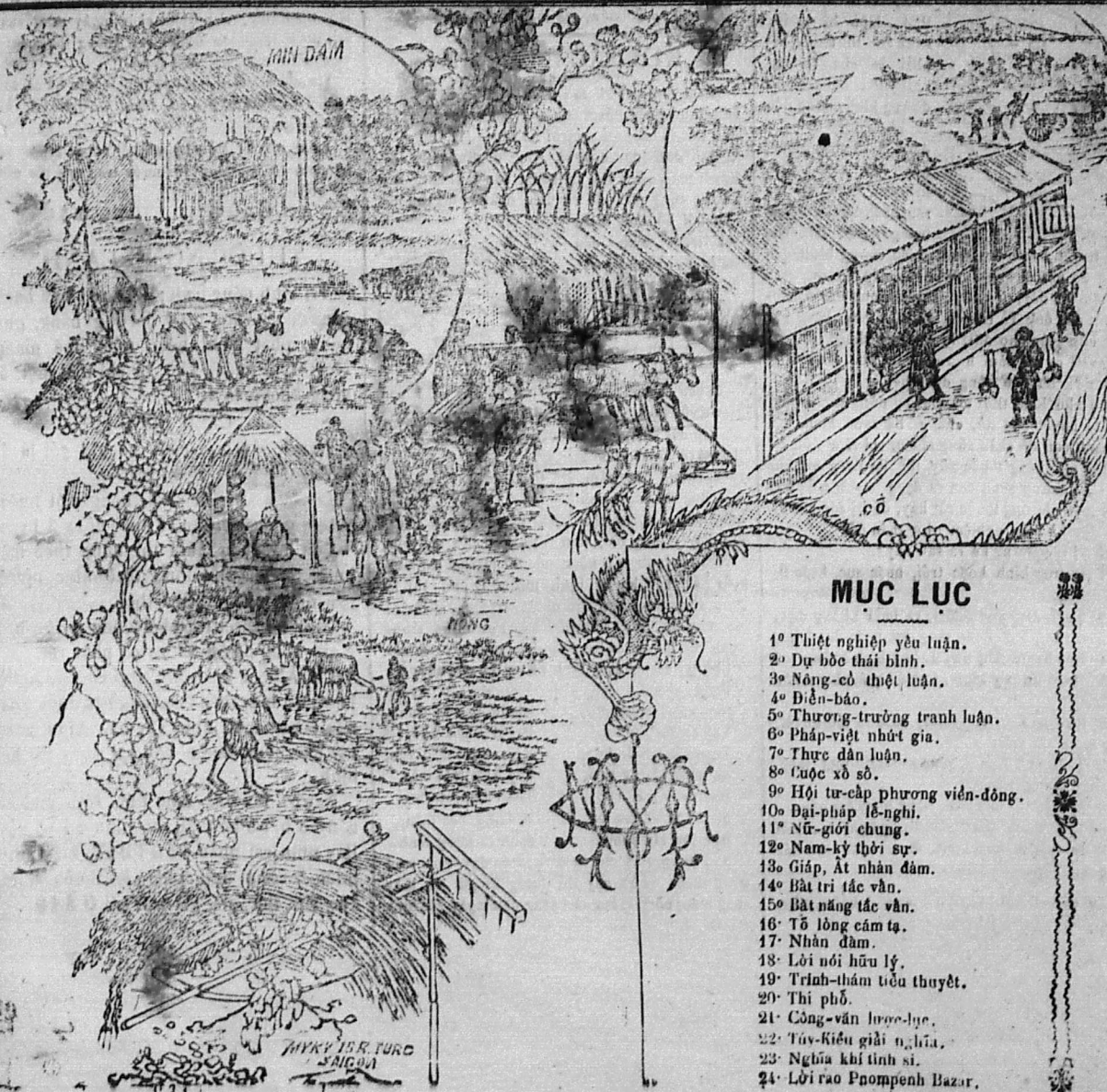
SỐ 11	Chủ nh	12 Avril 1917
NĂM THỨ 16	F. CANAVAGGIO	ngày 21 tháng hai
		nhuân năm Đinh-Tỵ
Đại biểu:	Chánh chủ bút:	Chủ sự:
NGUYỄN-TỬ-THỨC	NGUYỄN-CHÁNH-SÁT	THÁI-KỶ-SƠN

Direction, Rédaction et Administration:
48, rue Hamelin. - SAIGON.

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

La ligne de 0m065 de large... 1\$70
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.
Pour les annonces commerciales ou traités à forfait.

RAO BẢO
Những lời rao báo về việc thương mại, xin gửi thư, hoặc đến tại Bồn-quản mà thương nghị.

MUC LUC

- 1° Thiệt nghiệp yêu luận.
- 2° Dự bực thái bình.
- 3° Nông-cỏ thiệt luận.
- 4° Điền-báo.
- 5° Thương-trường tranh luận.
- 6° Pháp-việt nhứt gia.
- 7° Thực dân luận.
- 8° Cuộc xô số.
- 9° Hội tư-cấp phương viên-đồng.
- 10° Đại-pháp lữ-nghị.
- 11° Nữ-giới chung.
- 12° Nam-kỳ thời sự.
- 13° Giáp, Ất nhân đám.
- 14° Bà tri tác văn.
- 15° Bật nấng tác văn.
- 16° Tô lông cảm tạ.
- 17° Nhân đám.
- 18° Lời nói hữu lý.
- 19° Trình-thám tiểu thuyết.
- 20° Thị phố.
- 21° Công-văn lược-lục.
- 22° Tục-Kiểu giải nghĩa.
- 23° Nghĩa khí tinh si.
- 24° Lời rao Phompenh Bazar.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN-ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KỶ
ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn

PHỤ-KHOA KIM-PHỤNG-HUỒN

Phẩm mà đôn-bà khác hơn đôn-ông thì chỉ có 2 điều: 1° đường-kinh, 2° sanh-đế mà thôi. Nên hệ muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường-kinh đều đặn. Nếu đường kinh chẳng đều thì khó mà có thai cho đặng, ấy là phần nhiều, gốc bởi ngoại-cảm, lục-dâm, hoặc tại lo, rầu, huồn-bực, ưu-huật trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bệnh, đều cũng do nơi đường-kinh không đều mà ra.

Tiệm tôi đây, từ ngày dựng phương thuốc mầu-nhiệm của ông Tô truyền lại đến nay, hằng gìn lòng cầu giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, giá công chớ ra mà làm huồn đở trị cho các chứng bệnh đôn-bà đều dùng đặng hết.

Còn như bình thời mà thường uống thuốc này, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bệnh, mà rồi sanh con dễ chầu cũng nhiều, chỉ như đôn-bà có thai mà uống thuốc này, thì lại đặng an thai bảo sản, chừng sanh con ra đặng mạnh mẽ nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, đở trị các chứng bệnh đôn-bà hiệu nghiệm như thần đó.

Chỉ trị các chứng bệnh ra sau này:

1. Đường-kinh hoặc trễ, hoặc sớm, hoặc ít, hoặc nhiều;
2. Bạch-dãi, Bạch-dâm, ra hoai không dứt;
3. Đường kinh hoặc vàng dợt, hoặc đen bầm;
4. Khí huyết đều hư, đường kinh không có;
5. Hoặc đường kinh ra nhiều quá, như muốn làm băng;
6. Đường kinh đi nghịch, sanh ra thổ huyết, trong bụng thì đau;
7. Thân thể chẳng yên, xây-xẩm mặt mày, ăn uống không tiêu;
8. Đau lưng, mỗi căn, vàng mắt, òm gáy;
9. Thái động chẳng yên, trong bụng đau hoai;
10. Để rồi ở huyết mà đau, hoặc lá-nhạo không ra.

CÁCH DÙNG: Mỗi ngày phải uống 1 hườn, uống

với nước trà. Còn đôn-bà để thì phải dùng nước dãi con nít mà uống với thuốc.

CỬ-AN: Những đồ sống-sít, lạnh lẽo, cùng là đồ rang-nướng, nóng nảy, độc-dị chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 hườn, giá là..... 1\$ 00

KIM-SẮC-BỒ-HUỒN

Phẩm con người ta sanh ra, mỗi người đều bẩm thọ chẳng đồng, tư chất khác nhau, kể thì tiên thiên chẳng đủ, người lại hậu-thiên kém hao, và lại đôn-ông, đôn-bà cũng đều nhờ có khí-huyết mà đường lấy sự sống, còn khí-âm, khí-dương cũng phải do sự điều hoà mà mạnh mẽ, nếu bởi hồ thất cách, thì trầm bệnh đều sanh. Bởi vậy cho nên người xưa có bài châm giữ mình lúc chưa có bệnh, người quân-tử lại phải biết phương bổ dưỡng thân mình.

Thuốc Kim-Sắc-Bồ-Huồn của tiệm tôi đây, đã sắp đặt các vị quân thần tá-sứ rất nên trung cách, chẳng nóng làm, mà cũng không mạnh quá, miếng lá làm cho khí huyết sung túc, tâm thần điều hòa mà thôi.

Nếu có bệnh mà uống nó, thì chứng chỉ cũng phải hết, còn không bệnh mà uống nó thì lại đặng sống lâu, sanh con nhiều, trong mình mạnh mẽ sung túc, thiệt là thuốc hay bực nhất, trong hoàn-cầu thì chỉ có Kim-Sắc-Bồ-Huồn này mà thôi.

Chỉ trị các chứng bệnh kể sơ ra sau này:

Huyết kém khí hư,	Thần thể gầy ốm,
Giao cầu không nổi,	Chiêm bao đi tỉnh,
Tay chơn nhứt mồi,	Hơi thở khó khê,
Trong lòng hồi hộp,	Bèm ngủ chẳng yên,
Ăn uống không tiêu,	Xây xẩm mặt mày,
Đau lưng mỗi căn,	Thận kém óc lờng,
Bệnh hạn khem bỏ,	Đi đứng bán thân,
Đau lậu lâu năm,	Sanh ra nóng lạnh.
- Như ai có mấy chứng đã kể trên đây, phải mau uống thuốc hườn này thì trong 24 giờ đã thấy công hiệu; uống lường chớ đặng năm ngày, các bệnh

đều hết, thân thể tráng kiện, mạnh mẽ như xưa. Như vậy ông-già, bà-cà khí huyết dầm suy, tinh thần hao kém, ăn uống không đặng, bệnh hoạn liên niên như uống thuốc huồn này cho thường, thì ăn uống mau tiêu, da thịt mịn màng, sống lâu, thêm tuổi, tinh thần càng ngày càng vẫy lại, phần nào hườn đặng, tuy chẳng phải thuốc tiên, song thọ gian cũng ít có.

Xin các vị có mua thì phải nhìn cho kỹ cái hiệu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG có hình ÔNG-PHẬT, kéo làm đó giả.

CÁCH DÙNG: Mỗi ngày phải uống 2 lần, sau ăn cơm rồi thì uống với nước trà, mỗi lần uống 10 hườn.

Mỗi vỏ giá là..... 2\$ 00

THUỐC NÓNG LẠNH

Trị bệnh nóng lạnh; bệnh rét, ban bạch, ban điều, cảm mạo thương hàn, phát nóng, phát lạnh, hoặc nóng mê mang, nhứt đầu, miệng khô, từ chi mỗi mết, ăn uống không tiêu.

CÁCH DÙNG:

Người lớn mỗi ngày uống 1 gói là 14 hườn, uống với nước trà.

Còn con nít một tuổi, uống một hườn, 2 tuổi uống 2 hườn, 3 tuổi uống 3 hườn.

Con nít mấy tuổi thì uống theo mấy hườn, tới 14 tuổi uống theo như người lớn đúng 14 hườn mà thôi.

Như bệnh rét thì phải uống trước hơn 2 giờ đồng hồ khi chưa có phát rét.

CỬ-AN; Ớ rau sống, trái cây, đồ nguội lạnh, thì mấy món đó chẳng nên dùng tới; nếu làm theo như vậy dầu bệnh nặng thế nào uống thuốc này vài ngày thì hết bệnh.

Người thường mỗi bữa sớm mai cứ uống 3 hườn bổ thân thì bình an vô sự. Hãy nhìn cái nhân ÔNG-PHẬT, hiệu Nhị-thiên-Đường mới phải là thuốc thiệt, kéo làm thứ giả, giá mỗi gói \$ 10.

STANDARD OIL COMPANY OF NEW YORK DẦU LỬA « HUÊ-KY »

Hàng dầu lửa Standard Oil Company of New York Saigon, Đường d'Adran số 3, tại Saigon và những người Đại-I ý hàng ấy khắp các nơi trong Lục-châu, tổ chức người Langsa và người phương Đông, ở tại Đông-Dương biết rằng.—Những Dầu-lửa kêu là Dầu của hàng Huê-kỳ thường bán là:

COMET (星 嘜) HIỆU RÈ QUẠT hay là « SAO CHỎI ».

COCK (雞 嘜) HIỆU CON GÀ.

EAGLE (鷹 嘜) HIỆU CON Ó;

THẬP THỨ DẦU HUÊ-KỶ NAY RỒI, THÌ CHẮC MUỐN DÙNG NÓ LUÔN.

Mua đất

Có người muốn mua 1 sớ đất khẩn còn hoang vu tại miêng Bac-liêu, Cà-mau chừng 1.000 mẫu sấp lên. Ai có đất như vậy muốn bán thì xin đến tiệm Quang-Huy, 54 rue Viénot Saigon, mà thương nghị giá cả, hoặc viết thư.

SALON DE COIFFURE

Tiệm cạo tóc hiệu VÂN-THÊ
261, rue des Marins, 261, Cholon

Kính lời cùng chư khách-quan đặng rỏ: tiệm tôi mới sửa lại ở đường Thủy-bình, môn-bài số 261, Chợ-lớn.

Trên lầu có phòng-ngủ sạch sẽ, ở dưới thì để cạo tóc, tôi có rước những thợ mới, cạo rất khéo, lại có thầy hủ khách-trú để cạo và váy tai.

Vậy xin liệt-vị khách-quan rộng lòng huê-cổ, trước đến chơi sau là giúp tôi việc làm ăn cho mau thành phát thì tôi rất thâm cảm hậu tình và cũng hết lòng tiếp đãi.

Chủ-tiệm
TRẦN-KHÔN-ĐỨC dit TỰ-NĂNG,
kính khải.

TIỆM

Nữ-công-Thạnh

Madame Trần-quang-Nghiêm mua bán hàng tàu bày tám năm nay; ngày nay nghĩ hàng tàu là đồ ngoại-quốc, nên tin cuộc giúp nghề nghiệp nước mình, bèn gửi thợ ra Bắc-Kỳ mua nhiều thứ bằng bản bang như là xuyên, lảnh, nhiều bằng lược lông, nhiều thứ tốt và chắc hơn hàng Tàu, và lập một tiệm mới gọi là Nữ-công-thạnh, tại chợ mới Saigon, đường Espagne số 82, dựa bên Lục-tính khách-lầu.

Trong tiệm cũng có bán xuyên lảnh hàng Tàu nhuộm Bentre và Govap, có bán hàng Tây, hàng Nhật-bản, vân vân.

Có thợ may sáng sảng.

Chư-vị Lục-châu ai muốn mua gửi thợ đến thì sẽ gửi hàng; giá rẻ và hàng tốt, hoặc đặt may thì sẽ làm kỹ lưỡng.

XE HƠI CHO MUỐN

Kính lời cùng chư quý-ông rỏ: Nay tôi có sắm một cái xe hơi hiệu BERLIER, 4 chỗ ngồi, 4 máy, sức mạnh mau bằng 12 con ngựa, xe kiểu tốt và sạch sẽ lắm, để cho muốn đi chơi bất kỳ xa hay gần

tùy thích, hoặc đi Baria, Vũng-Tàu, hoặc đi Tây-ninh hay là Banam cũng đặng. Lục-châu chư quân-tử có dịp lên Saigon mà muốn nhân du các chỗ, xin hãy đến mà thương nghị giá cả với tôi, tôi sẽ tính giá rẻ vô cùng, như muốn đi chơi xa, thì xin cho tôi hay trước.

Nay kính.

NGUYỄN-VĂN-ĐÀU,
dit Năm-Nhỏ

ở đường AMIRAL-COURBET số 43
Ngăn nhà khách-sạn Nam-dông-hương,
SAIGON.

Lời rao

GRAND BIJOUTERIE CENTRALE
Tiệm Thợ bạc
Nguyễn-văn-Giáo
hiệu THI-THƠ

Tiệm tôi khi trước ở đường Lefebvre, số 80, đã 20 năm, nay dời về đường Schroeder, số 13, tại chợ mới Saigon. Có bán đồ nữ-trang đủ kiểu theo kiêu thời, dùng về đám cưới đám hỏi rất đẹp, hồ làm đã khéo, mà giá lại rẻ.

Kính triah cùng Quý vị đợng rđ: Tôi có lập tiệ...
Dateurs et numéroteurs automatiques). Quý vị...
rđ cảm ơn sự thiện thành tương ái của Quý vị.

TANG-VAN-PHA.

XIN HÃY ĐẾN THỬ XEM... MÀU LAMÍ MÀ HÁT KỸ CANG TIỆM MÀY

Nguyễn-hữu-Sanh
ở gần Gare xe lửa Cầu-đông-lãnh

Máy đđ các thứ kiểu áo-xiêm vắn, dài, và y-phục Âu-châu (paletot) theo thớc thđ.
Có bán sẵn, vải-bđ, tơ-lụa, kiểu mới bông-lạ. Lược-lông Bắc, Cẩm-châu Tàu, cũng hàng Tây, hàng Nhật-bản, các màu sắc.
Ván, Nho, Xuyên, Lãn (Trung-huế). Nhuộm Gia-dụng, thật tốt.

Thơ, tướng, truyện quốc-ngữ bán al và bán lẻ, vắn vắn !!!
Nếu chư-quí-vị, muốn hỏi kiểu đđ chỉ, xin viết thư đđ:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH,
110, Quai de Belgique, Cầu-đông-lãnh, SAIGON.

Nhà in và nhà bán Sách

của
MADAME Vve HUỖNH-KIM-DANH
12 rue Catinat - Saigon

Tại nhà in tôi có in đđ các thứ thơ tuổn truyện sách, có in các thứ thiệp mời đám cưới, thiệp tang, cũng các thứ thiệp đủ kiểu đủ cách, rất khéo rất đẹp, tùy ý liệt-vị, cũng có đóng biá sách nhiều kiểu nhiều màu hoa-hoẻ rứt rđ, có bán đđ các thứ sách và giấy mực cho học trò đđng. Liệt-vị muốn in vật chi hay là đóng sách, thì tôi lại làm rất mau mắn, và tính giá rđ - kính xin Lục-châu chư quân-lũ có viết chỉ lên đên Saigon tiền đđng xin phđ tiệtm tôi, thì tôi rất cảm ơn và cũng vui lòng tiếp đđi.

Tuổn Kim-vân-Kiến in rđi hay lắm trọn bộ. 0 \$ 90
Huân-lũ-cách-ngôn có fch cho trẻ em... 0 50
Lược-ván-tiểu có hình hay lắm..... 0 60

Madame Vve HUỖNH-KIM-DANH.
Cán khẩi

Bổn-quán rất khen rất kính Mme Vve Huỳnh-Kim-Danh là đđn bà gđ mà có tâm chí lo việc đđi thương, một nhđn mà quên suốt nđi một nhđn buôn bán lớn như vậy, thiệt là nữ trung trường phụ đđ. Vây xin Lục-châu ráng giúp thêm cho người lđn vũng lâu đđi đđng để làm gương cho phe nữ giới.

TRẦN-LONG 裕

TIỆM ĐÓNG GHỀ MÁY
ROTINIER
Réparation de Baquettes
Rue Turc, nđ 14
SAIGON

Tiệtm tôi lập ra đđ hơn 16 năm rđi, rđng có một nghề làm ghề máy theo kiểu Hồng-kông, ghề đđi, ghề đđưa, ghề ngđi lớn có nhỏ có, đđi thđc đđi đđng rất khéo rất đẹp, có sửa vớt máy, đđi đánh trái lãn; giá rđ hơn các tiệtm khác. Xin Liệt-vị đđn chơi, tôi vui lòng tiếp đđi.

TRẦN-LONG Cán khẩi.

BIJOUTERIE PARISIENNE

Nhà bán đđ nữ trang hiệu con Rồng Vàng
ở ĐƯỜNG CATINAT, MÓN HAI SỐ 130-132, NGANG NHÀ IN L'UNION
(Xuất nhập bất cđm)

Tôi đđi thường buôn bán đđ nữ trang cho các cô đđn bà Annam ở Saigon và Lục-lĩnh, nên chúng tôi mới biể ý các cô hay dùng món chi.

Nay tôi có đđt làm tại nhà hàng ở Paris những đđ nữ trang nhiều kiểu lạ và rất tốt lắm cho các cô dùng, nay xin các cô đến nhà tôi mà xem chơi. Những là bông nhán hột thủy xoàng, cà rá, giấy chiếu đeo cổ, mề đđi lết và mề lảillons nhđi k đđi lạ và hột thủy xoàng nước trắng lịch sự vđ cùng của tôi làm riêng cho máy có. Nên tôi có lòng cho các cô hay rằng tôi cũng làm ra đđ nữ trang nhiều kiểu rất tốt lạ cho các cô đđn bà Annam.

Vây tôi trông cậy cho các cô đến việtm tiệtm tôi một lần thì tôi sẽ tiếp rước các cô từ đđ.

I. GIUNTOLI.

NHÀ CỐ MICHEL.

CAFFORT kđ nghiệp

Đường Catinat, môn hai số 32, 34, 36, 38 - Saigon

SÙNG BẮN CHIM

KHÍ GIẢI THUỐC ĐẠN DU THỨ. Đđ phụ tùng sẵn bán.
Xe máy đđp hiệu « ALCYON » và hiệu « SPHINX » (nhà Caffort đđi đđi cho hai hiệu này ở Nam-kỳ). Đđ phụ tùng xe máy đđp (là vỏ xe, ruột xe, đđn, đđng thđc, vắn vắn).
ĐĐ NỮ TRANG, đđi trang lậ và đđi băng bạc, đđng hđ đđi thđ, đđng hđ trái quít hiệu « LIP ».
Chuyên đđi đđi, mề đđi đđng cho người Annam dùng. Vàng đđi đđi làm đđng 18 Carat.

GIÁ RĐ LAM. IT TIỆM BÍ KIP I

Sđi cđi vào Lục-châu cđm mau lậ.

THIỆT NGHIỆP YÊU LUẬN
CÁCH NUÔI TÂM CỦA NGƯỜI TRUNG-QUỐC
(Tiếp theo)

Tâm làm hư kén cũng có nhiều thứ: hoặc hai ba con làm chung một kén, gọi là **đồng-cung-kiến**; hoặc xoi lỗ phá hư một đđi, gọi là **xiềng-đầu-kiến**; hoặc rịnh nước uể trước ra mà làm cho đđm kén, gọi là **Sưu-chử-kiến**; hoặc bị ruđi lãn bấu đđt sanh giđi, đđt kén mà ra, gọi là **tho-toàn-kiến**; Tâm gia rđi mà không hóa nhđng, chđt rứt trong kén, rịnh nước ra làm cho ngđm kén, gọi là **ánh-đầu-kiến**; Tâm bị muối cđn, làm kén mới nửa chừng, rđi thâm đđn mà chđt, gọi là **Vãn-giáo-kiến**; làm kén mỏng quá, con nhđng còn lộ ra ngoài, gọi là **xiềng-thân-kiến**; nơi miệng bị bịnh, mữa tơ chậm chạp kén mêm mà rđi, gọi là **Miên-kiến**.

Mây thứ kén đđ nói trên đây, hể lúc xuđng bđi thì phải lượm mà bỏ riêng ra tức thì, chđ có đđ chung mà nó hư lầy qua cho kén khác. Còn những kén tốt thì cần coi cho biểt ít nhiều rđi lo ươm liễn chđ nên trì hướn.

Có kđ hồi rằng; Thoàn như kén nhiều mà lỗ ít, e ươm không kịp thì phải làm sao?
Nếu sợ ươm không kịp, thì có 4 cách như sau này;
Một là **sây**;
Hai là **phoi**;
Ba là **chưng**;
Bđn là **ủ ngđt**.

Làm như vậy thì khỏi sợ nó nở bướm chung ra mà hóa ra kén giđi?

Cách thứ nhất. Sây. Đđ kén vào sĩa, trang ra cho đđu, dưới có cái lểng (lớn nhỏ cho vừa cái sĩa), ở trong bđi than lửa, phía trên phải dùng mền nỉ mà đđy cho kín hơi. Cách sây này cũng như sây cau, coi chừng cho nhđng chđt thì lầy ra mà sây đđi khác, ày là sây đđ cho nhđng chđt, cho khỏi hóa bướm mà thôi, đđng đđi thđnh thoàn mà ươm lãn cho kịp. Nếu muđn sây đđ lâu, hoặc gđi đđ bán cho các xứ xa đđng, thì phải sây cho con nhđng thiệt khó mới đđng; bđng sây nhđng mới vira chđt mà đđ lâu hoặc chđ đđi xa thì nó ắt đđp chđy nước ra mà thâm đđn hư kén hểt.

Cách thứ hai. Phoi. Hoặc gđp trời nắng tốt đđm kén đđo trang ra cho mỏng mà phoi chừng vài giờ thì nhđng chđt hểt.

Cách thứ ba. Chưng. Bđt chảo đđng lên, lđ đđ nước nđu cho sôi, đđ đđi lên trên, (nhđi xoi xoi vậy) chđm lữa cho hơi lên cho nhiều một vài giờ kén chđt.

Cách thứ tư. Ủ ngđt. Đđ kén vào lủ hay mái, lầy lá đđy miệng rđi lầy bđng non trét cho thiệt kín, đđ vậy một ngày một đđm thì nhđng chđt.

Hai cách sau đây, hể nhđng chđt rđi thì phải đđo trang ra nắng mà phoi lại cho khô kén, nếu không thì khó ươm.

Mà trong 4 cách nói đây, thì duy có 2 cách trước là. Sây với phoi thì tốt hơn, còn hai cách sau ày là bđt đđc đđi mới dùng mà thôi, vì dùng hai cách này thì con nhđng tuy chđt mà còn nguyên, cho nên gđp lúc khí trời mát mẽ thì cần đđ đđng 4, 5 ngày, nếu gđp lúc khí trời

nóng này, thì trong hai ba ngày cũng phải ươm cho rđi, bđng chậm trễ thì nhđng bđy chđy nước ra, kén cũng phải hư. Hay hơn là dùng Sây là đđu thứ nhđt.
(Sau sẽ tiếp theo)

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.

預卜太平
Dự bđc thái bình
(LA PRÉDICTION DE LA PAIX)

Rất may thay cho đđo Cộng-hoả!
Rất mừng thay cho đđoàn Dân-lộc!!

Từ ngày Mậu-quốc ta là Đại-pháp vì nhân-đạo vì công-lý, nên phải đđng tâm hiệp lực với đđng-minh mà tranh phướng cùng Đứ-tặc đđn nay đđi gđn ba năm trời rđi, thành bại nan phân, đđnh đđi vđ đđnh.

Lại thêm mấy muđn đđng-báo ta, một là vì nghĩa đđng-cứu, hai là vì ơn bảo-bộ, nên cũng phân đđng đđng oai, hoành hoành liệt liệt nơi chốn chiến-trườg, gđi vát nđm sương từ ày đđn nay mà đđn ơn cho thấy ta trong muđn một.

Còn chúng ta đđy nào sĩ, nào nông, nào công, nào thương, cũng đđu rập nhau một tấm lòng thành, cầu chúc Mậu-quốc ta cho mau toàn thắng, đđng mà chung hưởng cuộc hòa-bình.

Rất may thay! Thiệtm cũng là thiên tđng nhưn nguyện đđi chđt!!

Vì Bđn-quán có nghe tin giấy thép cho hay rằng quan Sứ-thần Huê-kỳ và các quan Sứ-thần của sáu nước liệt-cườg trú tại Bắc-kinh đđu khuyên Trung-quốc vào theo phe Đđng-minh mà tiêu diệt loài Đứ-tặc. Nay lại nghe rđ rằng Trung-quốc đđi giết niệtm giao-thiệp với Đứ-quốc rđi.

Mới đây lại nghe tin Huê-kỳ đđi vào cuộc chiến tranh giúp sức Đđng-minh mà tiêu sát loài Đứ-tặc.

Ấy vậy thì Đđng-báo ta, hể nghe đđng tin lãn này thì có ai mà không hđn hđ vui mđng, chắc rằng sẽ thấy ngày Đđng-minh toàn thắng.

Vì bấy lâu nay ai ai cũng đều hiểu biết rằng Huế-kỳ là một nước đại-phủ đại-cường trong toàn-cầu này. Đủ tiền-tài, đủ khí-cụ, đủ binh-lực, nào là Tuần-dương, Chiên-lâm, nào là Phi-dĩnh, Ngư-lôi, bằng hà sa số chẳng thiếu chi; nếu nay mà vào cuộc chiến-tranh rồi, thì Đông-minh ta lại được thêm một cánh tay rất mạnh, chẳng khác chi *Kinh-thiên thạch-trụ*, mặt sức mà tung-hoành với chiến-cuộc này, thì sớm tới đây, chúng ta sẽ thấy Đông-minh qua *phần Đức địa*.

Hôm nay đã có tin giấy thép của quan Toàn-quyền tư vào Saigon, dạy bày lễ chúc mừng, vậy đến ngày thứ bảy 14 avril này sẽ có treo các sắc cờ Đông-minh khắp hết các dinh trong Thành-phố Saigon, tôi lại có diễn-thuyết tại nhà hát Tây, có chưng cờ đèn đuốc mà khánh-hỷ cuộc thái-bình sẽ thấy.

Vậy thì đồng-bào ta cũng nên rập nhau một ý, hăm bó cổ võ mà chúc tụng cho Mẫu-quốc ta màu kéo cờ lộ-bộ, mà ca chữ khải-triêng, ngõ đặng chung hưởng cuộc hòa-bình trên thế-giới.

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.

南州
NAM-CHAU
農實論
Nông cơ thiết luận
(Tiếp theo)

Việc công nghệ xứ ta, nhờ ơn nhà-nước bảo-hộ đặng ấy.

Buổi này quốc-dân ta những đang điên-chủ phú-hào, cũng nên đồng-tâm cùng nhau mà mở nên cuộc *Cộc-thương* nơi cõi Nam-châu này, thông thương cùng ngoại-quốc, đặng mà đặc-dẫn cuộc thương-mại tương lai chôn quê-hương mình, ngày kia đặng chen lẫn ngoài thương-trường cùng ngoại-quốc, kéo ủng công nhà nước mở neo văn-minh cho chúng ta bấy lâu, dăm thắm ơn đức đã nhiều, mà công lợi của mình để giao cho China nhận lãnh.

Chúng ta sanh sanh trường trường trong cõi này mà đặng thông-thả thanh-nhân, khỏi bị cơ hàng sớ bực đó là nhờ, địa

chất phì nhiêu, khí trời ôn hòa, hưởng cái lợi từ nhiên trên đất, mà quên cái lợi chen lẫn ngoài thương-trường.

Xin hãy để phần chủ nghĩa làm vậy... Hạng người mà muốn tâm tiên lãnh tục, xem phú-quí như phù-vân, tướng phù-sanh như giấc mộng thì thôi. Bàng muốn sanh tồn cạnh tranh, đặng mà cao xa tứ mã, viuh diệu trên cõi hồng-trần, thì phải kíp chen lẫn vào cuộc thương-mại và công-nghệ gìn giữ cái lợi-quyền đặng chung hưởng cùng dân-đoàn xã-hội; thì *tôn chỉ* sanh lợi trong xứ ta, trước khởi đoan không chỉ cho bằng cái cuộc *mê thương* là đều thứ nhất, nêu mỗi lợi lúa gạo, và đồ thổ-sàng của xứ ta, mấy ông Điền chủ đầu cắt lại mà vàng hời, kinh dinh thương nghiệp cùng người, chừng ấy quốc-dân xứ ta, dầu có ta tiêu tư-bần đi nữa, cũng giám vô bụng ra mà tranh đua ngoài thương-cuộc. Bàng chẳng vậy. Dầu quốc-dân ta nhờ ơn nhà nước giáo dục bấy lâu, nay ra mà tranh thương cùng người, ví chẳng khác gốc rễ đã sùng, dầu mang ơn tưới nước vung phân cho làm đi nữa, bắt quá cũng hưởng hồng lộc-đắc, trái xo rơ đó mà thôi. Nếu nay chẳng kíp cứu hần cứu nguyên, mà gìn giữ mối lợi cho nhau, để ngày kia chôn thương-trường khách China đứng chặt rồi, chừng ấy mới thông thả mà giùm qua cái lợi mây màu phì nhiêu chi địa này, đem cái lợi thương-mại của chúng ta, lẫn mớ mua một mua hai, đảo để rồi cũng tới thiên tới vạn, thì quốc-dân ta chừng ấy đã mất thương-quyền, lại tiêu địa lợi; Hỡi ôi! Hỡi ôi! Đền tình cảnh ấy rồi, thì vâng hời cũng không kịp.

Chỉ bằng lúc này, trên đã có nhà nước chiêu cờ, dưới đồng-bào ta tủa đồng-được ra mà đem cái môi lợi thương-mại cạnh-nông của quê-hương ta về, đặng mà nuôi cái sanh-tồn tương lai trên thế-giới này.

NGUYỄN-TỬ-TRÚC.

電報
Điện-báo

Tin Anh ngày 2 avril 1917.
Binh Anh đã lấy được Francilly-De-

lency và Holnon. Đoạt được sáu vị súng đại-bác. Bảy giờ Anh đã tới gần thành St Quentin rồi; thủ rừng Saint-Que tin, Villecholles, Bibécourt và đã đặt đồn ở Templeux-Guérard, nơi Vancellette và phía đông Heudicourt. Binh Anh định lấy được nhiều chỗ cửa Đức giữ chặt ở chính giữa Bapaume và Arras, cùng nhiều chỗ khác là Doignies Louveral, Noreuil, Croisilles. Bắt được 182 tù giặc.

Tin Pháp cũng ngày 2 avril 1917
Nơi Clastres, de Montescourt và phía bắc Ailette súng ta bắn rất già. Trưng Landricourt, binh ta có tấn được một ít.

Tin ở Paris ngày 3 avril 1917
Cố thủ Vauxaillon, ta thâu được sáu vị đại-bác liên-thình.

Ngày 3 avril súng bắn từ hời nơi mặt binh-chạy từ sông Somme tới số g Aisne. Binh tuần hai bên gặp và đánh nhau nơi phía bắc và nam Ailette. nơi Seppois-le-Haut, binh nghiệp đơm đứnh nhiều lần đều thua ta cả.

Binh Anh chiếm đặng 11 làng ở phía đông-bắc Savy và nơi miền Saint-Quentin.

Tin ở Macédonie ngày 4 avril 1917.
Phi-công A-lơ-mã bắn nhà thương Ekision trong đêm bị hại có 20 lính Bulgares. Trong một tháng mà giặc đã mười lần bắn các nhà dưỡng bệnh của ta.

Tin bên Mésopotami ngày 4 avril, binh Anh chiếm được Dellablas.

Tin Paris ngày 3 avril
Anh chiếm Delablabao, phía Tây-nam thành Kizenrobot.

Tin bên Pérograd ngày 4 avril.
Ông Alexi ff cũng còn làm chúa Soái. Ông Brussiloff, quan lãnh-binh đạo binh phía nam có tư-diễn-tin cho Binh-bộ-thương-thơ rằng sắp binh đã xong, tuy còn có chờ lựu thì giao-chiến.

Tin bên Mỹ
Quan Giám-quốc Wilson xin Chánh-phủ công đồng chịu giao-chính cùng Đức-quốc và giúp binh cùng tiền bạc cho Đông-minh người lại cầu xin tạo thành một đạo binh năm mươi vạn người. Chánh-phủ đình lại bữa sau mới nhất-định về việc ấy.

日報畧論
Nhật-báo lược luận

Xưa nay hiền triết, chuyên công tới nghiệp rồi, ưu thế mần thời, trước thơ lập ngôn, để làm gương báu cho đời sau tân bộ, chủ ý về phần lập thân hành đạo, bác-vật, hóa-học, y-khoa chur thơ, những đều nên công-ích cho thời-đời, sách vở lưu truyền *hạng ngưư sung đồng*.

Bởi ấy, những bực hàng-nho, nên công danh dưới ngọn đèn leo lét, tranh sự nghiệp ngoài tất bóng quang-âm đời đời chẳng giừc.

Đền ngày được văn-minh chớp nhán giữa toàn-cầu thì bóng tỏ rạng trước giới về miền Âu, Mỹ, khai hóa dân trí nhân nay cái tầng được văn-minh, đã gạt rơi khắp cả 5 châu, việc giao thiệp thông thương, tàu bè qua lại, diên tín tới lui, giùm toàn cầu như một nhà. Kia là thiên-vận địa-lý, quốc-sứ tán thơ, sĩ nông công cõ, cách vật trí tri, sách vở dạy người đã trang trong hồn-bè.

Miền Viên-đông của xứ ta đây, từ ngày Đại-Pháp nhúm nhen ngọn đuốc văn-minh nhân này, trót 60 năm trời, quốc-dân chúng ta nhờ ngọn đuốc tỏ rạng của Mẫu-quốc, rọi đặc chúng ta giùm thấy sự mầu nhiệm trong cõi Dinh-hoàn, lần mò theo thế-cuộc, ra khỏi chôn hắc ám bấy lâu ơn đức của Đại-pháp sớ trước mặt.

Nay lại may mắn cho quốc-dân ta, quan Toàn-quyền Sarraul vàng chỉ chánh-quốc, sang qua sửa trị bờ cõi Nam-châu chúng ta đây, lần này là lần thứ 2, ngài đem tâm lòng nhiệt-thành vì nước vì dân, quanh non giọc bể, trải khắp ngàn khơi, lao thân tiêu tứ cùng Mẫu-quốc, ngài mở tâm lòng ái dân như *ái tử*, gió nhơn hòa thổi khắp Bắc, Nam.

Ngày chơn ngời vừa bước lên đất Việt, thì trái đon tâm của ngài đã soi khắp mọi nơi, quốc-dân ta nguồn cái đức tin của ngài, dường như giữa tiêc đông-thiên, mà đặng hong minh dưới mặt nhật, ai ai chẳng tung hô là đời *thanh thế*.

Tuy ngài mới đến đất Việt, năm chưa an gỏi, ăn chưa ngon mùi, mà ngài lại vui lòng hơn hờ, thăm hạt nọ viên (tính kia,

đền trường nữ-học mà khuyến-hỗ bảy nhược' châu-liền-bộ, gia công học tập, đặng một ngày kia soi chung ngọn đuốc văn-minh cùng nam-ti, ngài lại cho mở thêm mây quán nhật-báo, đặng mau mở mang cho dân-đoàn xã-hội ơn đức của ngài cùng dân tộc đất Việt ta đây, vì như *Huyền-đức lãnh Từ-Thần Văn-vương về Tây-địa*.

Cho hay xưa nay mây đặng thánh hiền, thiết ra *lục-nghệ, cách-vật, trí-tri, y-học, đạo-đức* chur thơ, sách vở để lưu truyền, đó là tạng phù của quốc-dân.

Còn những đấng văn-nhơn-tái-tứ *động thức thời vụ*, thiết ra nhật-báo, phổ-thông mà hiệu đời, chỉ cho bạn đồng-ban mau nghe mau thấy. Trong thì việc thành-phủ dân-tính, ngoài thì như thiết thế-giải tân-văn, thương-trường, cõ động phong-hóa cách-nhơn, cùng khuyến khích bạn đồng-ban, về phần sĩ, nông, công, cõ; Cho nên thường chõng mắt vạch tai, hầu đặng nghe thầy những đều hiện-tại tương-lai và dĩ-vãng, bất kỳ việc chi có ích cho thế-đạo nhơn-quần, hoặc cái lương hoặc thủ-thê với đồng-bào, sớm mai cho đến chiều, làm xam cái môi không ráo, giọc ngang ngời viết chơn-thờ, chỉ vậy? Đàng mà thông báo cho quốc-dân ta chừng như một đều kiên-thức, mà xuất nhập nơi thương-trường xã-hội, nhật-báo đó là kinh-lạc của quốc-dân.

Song nhật-báo ấy là chỗ đưng lòng dạ của khán-quan, chỗ chứa con người của người thế-giá, Nhưng người soạn báo, là vì cái công-nghĩa mà làm, còn người xem báo cũng có chút tư-tưởng riêng mà nghị luận, vậy xin chur khán-quan hãy nhớ câu này lời xưa có nói: *Ca canh tuy mĩ chúng khâu nang điều*. (Nghĩa là: Canh nầu bằng tụi con cao tuy là ngon, mà nhiều miệng ăn, thiết khó nếm cho vừa miệng-lạc). Huống chi cái công-nghĩa của nhật-báo là nơi *thập mục sở thị*, biết làm sao cho vừa mắt môi vị khán-quan, ông thì ra thiết-sự, ông thì háo nhân-dam, ông lại mển tân-văn, ông lại ham cõ-tích, ông thì giữ bực chi-thành, ông thì về phần mề-tín, dường ấy biết sao cho hoàn-toàn cái trách-nhậm của chúng tôi cầm bút mà

thỏ-thẻ với mây ông. Buổi này là buổi thế-giới phong-chào, người người đều chen vai cùng nhau, gia thiết-công, hành thiết-sự, tranh đua công lợi giữa trường-thương, càng kinh hải cho những bực an-nam thủ-cự, ngồi đó mà dõm tất bóng quan-âm, mai chiếu qua trước mặt, xin mây đấng khán-quan vui lòng mà nhớ câu Trung ngôn nghịch nhĩ lợi ư hành, độc được khổ khẩu lợi ư bính, mà mở đầu công-ích cho em trẻ về tương lai.

Văn nhá nhật-báo, chẳng phải vị cái tư-y mà nhân-dam, chẳng phải vị thường tình mà ngôn luận, là thường cái trách-nhậm của nhật-báo, hoặc khuyến hoặc khích, hoặc cao đàm hùng biện, hoặc hí nộ ai lạc, thời sự tân-văn, mục tiến công-ích, lời nói có thuõ ôn nhu, theo thời cũng kịch liệt; Cho nên đem những việc sẽ làm đặng, mà khích cái thời chưa chịu làm, ắt phải trái dạ người thường, đem những việc đua đời, cho khoẻ mắt vừa lòng kẻ nhàn vui, lại e mịch đều công-nghĩa, mà trở phần cõ động cho nhơn-quần. Vậy xin chur khán-quan, hãy để ý rằng: nhá nhật-báo đó là chỗ thập mục sở thị, những việc người thì ra mà kẻ thì không, là bởi mỗi người riêng mỗi tánh. Khán-quan làm nhiều đấng thông minh đặc lý, xen cũng có người nê cừu chấp thường, người ra chánh-đạo, kẻ thiệp dị-đoan, ấy là lẽ thường của nhơn cách. Nhưng mà chur khán-quan như chẳng để ý cho em trẻ tương lai mở mang đều công-ích thì thôi, bằng có chút dõ ý, thì tưởng cái đều công-ly của nhật-báo làm vậy: *Cuốn phu chi ngôn thanh-nhơn trạch diên*, (lời nói của mây gã cuốn-phu, thanh-nhơn hãy còn jưa mà dùng) huõng bọn lãnh cái trách-nhậm của nhật-báo này, có lẽ cũng chút biết mùi đời việc tân-ích họa may cũng có phần muốn một.

Lược luận ích lời nhật-báo.

Lượng trông quân-tử đồng tình.

NGUYỄN-TỬ-TRÚC.

Hãy hút một thứ thuốc
CÀ-LÔP mà thôi!

Pháp-Việt nhưt gia

Bài diễn thuyết của quan Hội-dồng Thượng-nghị-viện Lê-văn-Trung (Tiếp theo.)

Cái nhà hiệp-quần ấy lập ra trong một thành-phố, ở đi hộ, mỗi làng hầu cho mọi người bất kỳ là nước nào, đạo nào, phẩm nào đều được dự. Nhưng mà vào đây thì phải ăn nết từ-từ sạch-sẽ.

Trong nhà ấy phải có phòng cho hội nhóm, hoặc đàn ca, hoặc hát xướng, hoặc diễn-thuyết, — phải có một phòng để cho trẻ nhỏ chơi, — một Tàng-thor-viện — một phòng làm việc, — một phòng để chỉ về cách thức ở đời, về sự hiệp-quần, — một sân thể thao và một bồn tắm. Đó là kế sơ một ít việc trong nhà chung của thiên hạ, kỳ thiết công việc rất nhiều có lập rồi tùy theo sự dụng mà bày ra (như kho để học tập kỹ-nghệ, nhà để dạy nữ-công, phòng để chưng đồ đấu-xảo, phòng mài vật sáng, sân thể-thảo hay là trường thể-thảo, phòng vệ-sanh cho con-ít còn bú, vườn để cho trẻ chơi, phòng sạch sẽ tinh-khiết mà để để cho các hội mượn.

Ấy vậy, mỗi một nhà hiệp-quần ấy đều có kiểu riêng, thể-thức riêng. Mà tóm lại thì cái sơ-vọng của các nhà như thế là làm cho thiên-hạ động vui lòng, chẳng kể là người khó kẻ sang gì cả, chẳng luận dân nước nào, người phẩm nào, kể theo đạo nào.

Có kẻ hỏi: Làm được vậy rất quí, mà liệu tiền bạc nào cho ra được vậy. Tôi xin đáp như vậy.

Cái nhà chung này giúp ích chung cho mọi người, thì mỗi người phải chung tiền lại mà lập ra. Sở giáo-huấn về phần trí-hóa ấy để dạy khắp con dân, dạy cả và loài người, cho nên phải được một số thâu xuất bằng mười số của sở giáo-huấn về phần học-thức để dạy trẻ nhỏ, bực trai trai mà thôi.

Lại thêm Chánh-phủ Đông-Dương, quân-hạt, địa-hạt, thành-phố, các làng chuẩn tiền cho, — tiền đi quyền, tiền xổ số để chơi, tiền bày hát-xướng mà góp

và tiền xổ số lớn thường năm 1 đồng bạc một số, năm đầu ít nữa cũng được 90 muôn đồng. Bên Philippines nhờ xổ số mà biết bao nhiêu là tiền bạc! Cuộc xổ số này có khác nào bày ra cho tiền mà không để tên đầu. Đã vậy, tiền xổ số này lại để mà lập việc ích lợi chung, mỗi người đều được hưởng, dường ấy tưởng khi Tây Nam đều vui lòng mà giúp cho thành việc.

Nhà Pháp-Việt nhưt gia này để mà đem sự văn-minh của người Langsa mà rải khắp cho dân Annam. Ngày nào có người đạo cùng làng đồng mà diễn-thuyết, mà khuyến khích, giải cho rõ ràng cái chủ-nghĩa của hội này. — Ngày nào có kẻ đem máy hát bóng đi khắp thôn-hương mà hát cho mỗi người thấy được phong cảnh thành Marseille, phong-cảnh Saigon, hay là phong-cảnh Hai-phong, thấy được đạo quân tại thành-Verdun, hoặc vườn cao-su ở Nam-kỳ, hoặc mỏ-kim ở Bắc-kỳ, — ngày nào có chừng mười muôn cuốn sách chữ quốc-ngữ nói về kỹ-nghệ, nhơn-quyền, vệ-sanh, thương-mại, canh-nông đem mà rải khắp cho nhơn dân, — các ông ơi! các ông có tưởng rằng ngày ấy là ngày phong-hóa, trí thức, canh-nông kỹ-nghệ, quốc-chánh và xã-hội được hưng-vượng ít nhiều rồi chăng! Cái sự hưng-vượng ấy thì chỉ có bọn nghịch-tệ của Pháp-trào và Đông-Dương, là những bọn trông mong gạt-gắt dân ngu mà đoạt của đó nó không ư mà thôi!

Lời xưa có ví: « Đốt đèn lên cho sáng, ấy là đuổi ăn-trộm đi. » Lời ấy không lầm.

Chừng nào lập Pháp-Việt nhưt gia cho đều trong các thôn-hương mà hóa-dân rồi thì chừng ấy mới hết nghe trong 100 người Annam mà đã có 99 người nói rằng: « Mỗi năm người Langsa chở hết tiền thuế về bên Đại-Pháp. » Chừng ấy, các phú-gia Annam sẽ đảo bạc đã chôn lên mà xây-dựng.

Hiện nay có một cái vực sâu kia nó phân hai bọn trí-thức Langsa và bọn trí-thức Annam ra, nếu mà lập được một cái cầu cho hai đảng thông thương nhau, há chẳng phải làm nên một công cuộc đồ sộ kinh-dinh lắm sao, há chẳng phải là chí-ý của người Đại-Pháp đó sao! Quan

Tổng-thống Toàn-quyền Đại-thần đã có ý, mở nền nông-thương kỹ-nghệ, thì cái nền Pháp-Việt nhưt gia là khí-cụ, là bứ-bưởi để mà làm nên việc ấy. Sân đây có quan Nam-kỳ Thân-sĩ Outrey và các quan đồng liêu của tôi trong khắp Đông-Dương là các đảng đã hết lòng làm cho người bảo-hộ và dân được bảo-hộ trong-thân tương-ái. Nay mà tôi nói rằng cả dân Annam đều khác trông cho Đại-Pháp thiết-lập Pháp-Việt nhưt gia này, hầu làm cho tại bốn-địa phong thuần tục mỹ, mà lại dạy thì nữa, chắc là các đảng cao-minh ấy chẳng cho lời tôi là sai lầm đâu.

Các ông, vì các cơ ấy cho nên tôi xin như vậy:

Đông-Dương Thượng-nghị-viện nhận chắc rằng: « Một số chánh có đủ văn quan cai-trị, có số thân-xuất riêng, có quan Đông-Dương Tổng-thống Toàn-quyền đồng-ly, có Hàng-lâm-viện hay về phong-hóa và quốc-sự kiểm-điểm nên lập ra, chẳng nên trì-huân, lập theo tờ chỉ dụ tạm đình theo đây, vì là một số rất có ích cho quốc-gia, xã-hội và nông-thương kỹ-nghệ. »

LÊ-VĂN-TRUNG.

Thượng-thọ ngũ-dang hội-tinh, Cựu Hội-dồng quân-hạt Nam-kỳ, Đông-Dương Thượng-nghị-viện, chánh nghị-viện.

植民論 Thực dân luận

Phàm trời đất hoá sanh muôn vật cùng loài cỏ cây, thì mỗi người mỗi vật đều có phần thành toàn kết cuộc, qui-báu riêng, rạn-về riêng, chung quanh trái đất này, phải có một giờ, một ngày, một tháng một năm, hay là một đời, sự phát hiện ích-lợi tùy theo mỗi người mỗi vật, phần dành để chắc chắn tất cả.

Vì như người lập vườn, trồng bông, hoa, cây, cỏ thì trước phải gieo từ bột, xới từ cây, mà chẳng nài công vụng phân tưới nước, là chủ nghĩa một ngày kia,

Cuộc xổ số

Quan Đông-ly hội xổ-số Hồng-thập-tự có tư thư cho Bà-n-quần như vậy:

Saigon, ngày 4 mars 1917.

Xin ông Chủ-bút tờ « Nông-cổ Miadâm » làm ơn cho Bà-n-quần hay rằng: 300.000 giấy số Hồng-thập-tự đã bán hết rồi. Vậy thì hội đã thâu được 300.000 nguơn bạc.

Nhờ lòng rộng rãi của mấy chủ nhà-in thành-phố Saigon in cho 15.000 tờ yết-thị, của chủ hãng tàu « Messageries Maritimes » và « Messageries Fluviales », của MM. Denis Frères, người thay mặt cho hãng Roques et V° ra ơn cho giữm giấy số rải cùng Đông-Dương, qua cho đến Tàu, Xiêm, nên tiếng số phi không quá 2.500 nguơn. Trừ luôn số 140.000 đồng, tiền trả cho các chủ trúng số, thì hội còn trọn 138.000 đồng về phần li h bị thương tích.

Ông Quản-ly hàng-bạc Đông-Dương lại chịu (Ông ông chẳng nhỏ). Mua bạc mất (giá 3f.30) mà gửi về Mậu-giêc. Vậy thì kỳ tài tới đây, hội sẽ có trước 500.000f. cho Hội Hồng-thập-tự ở thành tại Paris. Chừng nào tính số xong hội sẽ gửi tất.

Xin ông Chủ-bút làm ơn ấn hành giữm mấy tờ này đã trên là đây.

Quan Phó Đông-ly,
Thay mặt cho quan Đông-ly đi khởi.
Ký tên: QUENNEL.

遼東合群積聚公司
Hội Tư-cấp
PHƯƠNG VIÊN-ĐÔNG
Đơn của quan Đông-ly hội gửi cho quan Toàn-quyền.
(Tiếp theo)

Về thể-thần cần kiệm, cách vay-hồi dễ, sự có chủ-nợ sẵn mà vay bạc theo thường lệ, khỏi chịu lời nhiều, thì hội Tư-cấp

NGUYỄN-TÒ-THỨC.

phương Viên-dông nay đã dựng trót vài ngàn hội-viên, và vốn đã dựng hơn-triệu bạc rồi, gởi về cho dân Nam-kỳ.

Chừng nào mà các hội-viên hội Tư-cấp phương Viên-dông hiệp cùng nhau lại khẩn-khích như là bè-cền cùng nhau, chừng nào mà cái trí-ý cần-kiệm được trảng ra, kể thì đi diễn-thuyết, người nhóm họp mà khuyến khích nhau, chừng ấy mà Nhà-nước có lòng chiếu-cổ, thì Nhà-nước cũng hưởng được ít nhiều trong phần lợi-ích của hội. Nhà-nước lại có cả quyền kiểm-đượt, cứ cầm câu mà lo mỗi lợi cho dân Annam, xét-nét mục-dịch của các đảng quân-ly cầm giông mỗi cho hội.

Tới đây tôi xin dừng bút, vì tôi nói đã nhiên rồi. Và lại tôi mà kể lè ra cho đủ các điều lợi-ích cho Nhà-nước, chỉ cho khỏi mịch lòng các quan thay mặt Nhà-nước mà cai-trị dân, vì các quan cai-trị mà thấy điều sơ-ích của Hội, mà chừng Nhà-nước chịu kiểm-đuyệt sổ-sách hội, thì các quan lại còn thấy rõ hơn nữa.

Vậy thì đây tôi chỉ xin tỏ ra một lần nữa, đem hết thành-lâm mà vừa giúp quan Khám-mạng Toàn-quyền, cúi xin quan Toàn-quyền chiếu-cổ mà hạ lệnh kiểm-điểm sổ sách hội Tư-cấp Viên-dông chỉ về bày-biểu cho hội và làm cho dân bảo-hộ được nhờ phần tân-bộ. Ấy là cái chí-ý chánh-trị của Pháp-quốc muốn đem qua Đông-Dương đó.

Tại Saigon, ngày 15 août 1916.

Quan Chánh-chủ hội quản-ly của Hội Tư-cấp phương Viên-dông.

Ký tên: SESTIER.

Thuộc CÀ-LÔP thiệt là thơm ngon mà lâu hư, lâu mục.

Đại-Pháp lễ nghi

THỨC GIÁC

An ngủ phải cho có chừng. Thức giấc cũng phải cho có chừng. Khi ngủ dậy phải cho le-làng bực-thiếp, đứng nhay-nhựa, đứng uốn éo. Muốn giữ vệ-sanh cho chính thì phải ngủ sớm mà cũng phải dậy cho sớm. Tuy vậy chớ cũng chẳng nên ngủ dai lắm. Một đêm con nít ngủ chừng chín giờ đồng-hồ còn người lớn 7, 8 giờ thì đủ. Muốn cho thân tráng, lực kiện, đứng ngủ ráng, ngủ nướng vì cái ngủ như vậy đã làm hại cho thân mà bại-hoại cho phần trí.

Ông Sénèque là một ông hiền xưa nói rằng: « chẳng có chi hư-nhớp mà xấu-hổ cho bằng mặt trời lên ba sào mà còn ngủ. »

Người đàn-bà mà biết dậy sớm đứng le-làng, săn-sóc công việc nhà thì đàn-bà ấy đáng khen là dường nào! Ghét là ghét đũa biếng-nhác dụ-dự trên gối, chẳng muốn chỗi dậy dường như có ma quỷ ở trên đầu giường mà trì nó lại vậy.

DI NGŨ

Cách-thức về việc ngủ cũng giống như cách thức-giấc vậy. Theo phép lịch-sự Langsa, con nhà tử-tế phải bốn cha mẹ, trình cùng bà con anh em rồi mới đi nghỉ.

Kẻ nào muốn đứng trọn lành, trước khi nghỉ phải xét trong trí-khôn, hỏi lấy nhàn-tả g: Ngày nay tôi làm việc gì? tôi đi chơi cùng ai? tôi làm-đều gì tội lỗi?

Ông Franklin là danh-sĩ Huê-kỳ, người tạo lập cây thu-lôi, mỗi buổi chiều rảnh việc hay sao ra một cách kỹ-lưỡng các tội lỗi người đã làm, hay là các tội lỗi người đã tránh được.

Hiền-sĩ Francois Coppée lại nói: người mà mỗi ngày tìm-kiếm lỗi mình, không tư-vị mình thì người ấy mau nên.

(Sau sẽ tiếp theo).

TRẦN-PHÁT-VIỆM.

MÁY XOAY LỬA ra gạo trắng

Monsieur Nguyễn-thanh-Liêm có mua máy xay lớn nên muốn bán máy xay lửa nhỏ (xay ra gạo trắng), máy này chạy bằng đá lửa thứ thường rất phương tiện, mỗi người đều coi máy được, không cần chi người thạo máy móc cho lắm. Vậy mây ông trong Lục châu có muốn dùng máy xay ấy xin mời đến nhà hay là viết thư mà thương nghị.

NGUYỄN-THANH-LIÊM.
à An-hóa (Mytho)

Nữ giới chung

(Tiếp theo)

Đợi đến ngày bách tuế rồi, mà hưởng một câu: *Tung nhiệt nhi chung*, đó là: trọn cái trách-nhệm của chị em ta bấy nhiêu đó mà thôi.

Nghĩ cho kỹ, càng kính-càng sợ cho mấy ông nam-tử xưa nay lập r.êng một cái luật, để mà buộc chị em ta xét cho kỹ mà coi. Lời *từ-đức* đó, là một gương tốt thường dùng có ích cho cả và người, lựa phải riêng buộc đảm-liều-bổ nhược-chất của chị em ta đây.

1° Chữ Công; là sự học-thức chế-tạo cơ-xảo, ấy là chỉ về phần *kinh-tế*.

2° Chữ Ngôn; là có tài học văn-chương mần-thiếp, bác-vấn cường-kỳ, đơm lực hoãn-thông, đến chốn xã-hội nào, mà luận sự công-ích cho dân-tộc, lời nói như nước chảy chôn giang-hà, cuộng cuộng chẳng giứt, ấy là học về khoa-ngôn-ngữ.

3° Chữ Dung; là chỉ về hình vóc của người sanh thành, khuôn linh đay dặng nét người nở nang. Ví như người xưa dặng phần đẹp đẽ, nam-tử thì có gả Phan-lang, nữ-nhơn thì có nàng Tây-tử, đó là chỉ về phần dung-nhan.

4° Chữ Hạnh, là đức-bệnh, đức dầy hạnh-cao, phẩm người mà có tài có hạnh thì tốt, có tài không hạnh thì xấu. Cho nên thói ưa thói ghét của đời, chỉ cho người có hạnh cùng không hạnh.

Như rớt đời Chiến-quốc, ông Tông-Ngọc làm quan nước Sở, vua Sở Tương-vương thường nghe cái hạnh của Tông-Ngọc bằng chẳng ai tra. Ngày kia vua Sở-vương mới với Tông-Ngọc vào mà hỏi rằng: *Tiên-sanh kỳ hữu di hạnh dư*, hà sĩ, dân, chúng-thứ bất dự chi thậm dã. (Nghĩa là thấy có hạnh riêng chi mà quây sọt với đời chẳng? Vì sao mà kẻ sĩ cùng cả và người không ai tra thấy vậy? Ông Tông-Ngọc trả lời rằng: Dạ: có vậy; Song xin bệ-hạ dung tội cho tôi, cho phép tôi tỏ hết lời cho bệ hạ nghe; Vì tôi có nghe một người ca trong ấp Sinh, ban đầu ca cái khúc kêu là Hạ-lý ba-nhơn, thì người trong nước ca hòa theo cái khúc ấy, kẻ dặng vài ngàn người. Rồi người lại chê ca một khúc, kêu là Dương-a-Gia-lộ thì người trong nước ca hòa theo cái khúc ấy, còn dặng vài trăm người; sau người lại chê ca một khúc, kêu là Dương-xuân bạch-tuyết, thì người trong nước ca hòa theo cái khúc ấy, lại còn có vài mươi người. Sau rớt người lại giãi diệu *thương*, án diệu *vô*, xen vào diệu *lưu chỉ*, thì người trong nước ca hòa theo chính còn có một vài người mà thôi; Bởi khúc *cân* cao, thì người hòa càng ít. Cho nên loài chim thì có phụng-hoàn, loài cá thì có cá Côn Chim phụng-hoàn bay cao chín ngàn dặm, thú vui ngang giọc chôn mây xanh, kia như loài chim Anh bay lên đáp xuống trên rềm, đầu hay cùng chim Phụng-hoàn mà độ sự cao thấp của trời đất dặng.

Còn con cá Côn, tánh ưa vùng vẫy chôn ba-đào, thung dung ngoài bể cả, kia như loài cá nhò-nhen ở trong chằm trong vùng, đầu hay cùng cá Côn mà độ sự rộng sâu ngoài giang-hải dặng. Cho nên chàng phải chim có Phụng-hoàn, cá có cá Côn mà thôi. Bực sĩ cũng có vậy, dặng Chánh-nhơn ý rộng hạnh tốt, đức chẳng giống người thường, riêng mình một thú vị, dường ấy: kẻ hạ-sĩ đầu biết dặng hạnh cao chỉ cả của bực thánh-nhơn. *Như người mà chẳng ưa tôi vậy.*

Cho nên chữ hạnh là người thường dặng, chẳng luận là nam là nữ, chớ chàng phải riêng dẽ cho chị em ta dùng, đi thì đánh đồng-xa chữ bác, ngồi thì xỉ thuốc chữ tử, như mây ông nam-tử bấy lâu xem chị em ta, mà kêu bằng cục ngộ đó vậy.

Nghĩ sự học-thức của chị em ta xưa nay câu *Từ-đức* găm nên máu, còn chữ *Tam-Tung* thôi quá ngắn.

(Sau sẽ tiếp theo)

Mme NGUYỄN-RỬ-THỨC.

Giấy LE-NIL là giấy tinh-anh thượng hạng.

Nam-kỳ thời sự

GIẤY LỬA, GIẤY BẠC

Mỗi tạ 68 kilos chở tới nhà máy từ 2\$00 tới 2\$05.

Kho nhà-nước	3f.20
Hàng Đông-dương	3 20
Hongkong Shanghai	3 18
Chartered Bank	3 17

Saigon

Ái biếu nuôi.— Nguyễn-thị-Thưa ở đường bẻm Quai de Belgique (Gầu-múi) có rằng hai tên X. và B. ở một nhà với thị-Thưa, cấp quần áo với khăn giá dặng 109 mà trốn mất.

Thập cổ.— Sáu giờ chiều bữa 3 avril, một linh-kim Annam theo chơn một tên khách, làm thợ tại hãng tàu « Messageries Fluviales ». Thấy chú khách đem một miếng đồng nặng 4 kilos mà bán cho một tên hoa-trữ đồ gian ở quai de Belgique.

Bị bắt và bị lục lưng, tạp cỡ rõ ràng, chú China không chối cãi chi được: Linh-ta mới trối tay chú chàng mà dặc đến « Bót ».

Chó dẽ ra mèo.— Thường lời tục bẽ chẽ ai nói lao, thì hay nói: *cái thằng làm sao mà nó nói mèo dẽ ra trưng*. Ấy là lời nói không có. Chớ hiện nay tại Khánh-Hộ có một nhà kia, có một con chó nái dẽ ra năm con, mà 4 con chó, 1 con mèo, ấy cũng là quái sự.

Cholon

Nước hay là ăn trộm?— Tan-v.-Den, 25 tuổi ở giữ chỗ dẽ ghe vô-chủ, có rằng một chiếc xuồng không khắc số mất biệt chánh đêm 3 avril. Có phải là nước chảy trôi xuồng?

Cờ bạc.— Dương... 57 tuổi, minh-hương Quân-dũng không nghề nghiệp ở đường mé sông « de la Distillerie » bị giải đến Phòng văn quan Biện-lý vì tội chứa bài.

Bay... Annam, ở Saigon, đường Thuận-Kiều cũng bị tội ấy. Còn chưa bắt được.

Hai người đàn-bà Annam tên Đỗ-thị-N... 30 tuổi ở đường Thuận-kiều và Trương-thị... 55 tuổi ở đường Charles Thomson, bị tội vì đánh cờ bạc.

Sadec

Tín mùa màng.— Gặt hái gần rồi. Bạng mùa. Một mẫu gặt cũng được 50 thùng quan.

Lúa giáng (lúa ba tháng) đã trở. Coi bộ thì mạnh, tốt! Chắc cũng dặng mùa. Sẽ khởi gặt lúa ấy lối hạ tuần avril.

Giá lúa: 1 tạ 69 k. là 1\$70 tới 1\$85.

Giáp Ất nhân đàm

Ngài Giáp với Ất ngồi trò chuyện. Giáp mới hỏi Ất rằng: Tao dẽ mầy? Việc đời thành bại, mỗi lợi nên hư, đều quan-hệ bởi nơi đâu mà ra?

Ất nghĩ hồi lâu mà nói rằng: « Thằng hỏi gì mà khó dũ mầy. N hư vậy phải không? là việc đời thành bại bởi đại mà hư, mỗi lợi không dư bởi dư dẽ rên khôn ».

Giáp: « Thằng nói cục ngưng. tao hỏi mầy là chủ ý hỏi đang buổi *sanh tồn cạnh tranh* cái lợi quyền cùng người, làm sao mà nên, làm sao mà lợi, chớ tao có hỏi mầy làm sao cho hư cho bại đâu. Cái thằng thỏ này nghe đồn nó luận đàm bực thiếp, nay nó mắc gì mà nói cục ngưng. » Ất: « à à! Thôi! Tao biết ý mầy hỏi rồi đa, chắc cậu này muốn thương mại rồi đây. Thôi dẽ tao nói cho mà nghe. Tướng mầy muốn thành Tiên thánh Phật, tiêu diêu vật ngoại, mà phú cái công-danh trên đời, thì tao không biết, chớ mầy mà muốn chịu khó, chen giữa chốn phông-trần, mà dành mỗi lợi cùng người, thời có khổ chi ở mò. Dẽ tao trả lời dài cho mà nghe.

Phàm người sanh trong cõi văn-minh huợc-dộng này, thế thì phải biết cái mỗi lợi trên đất này, thì dặng Tạo-hóa đã dành dẽ, mà nuôi người cùng vật, dặng làm việc bôn phận của mình, ngày đêm trên trái đất này, theo lời nghị định của đấng hóa-sinh đã rồi, trước khi khí hòa-dộn mới phân đó:

Nên người mà muốn sanh mỗi lợi, thì phải ra chôn thương-trường, muốn cho nên nghiệp bôn vững, dẽ truyền cho con cháu đời sau, thì phải dùng dẽu tín-nghĩa mà trộn với nghiệp nhà, song muốn nên cuộc thương-trường, thì phải hiệp bôn lấy làm mạnh mẽ, còn muốn nên việc tín-nghĩa thì phải học-thức cho hoàn toàn. Hai ấy tằn-bóa dặng rồi, nhưng bầy còn một dẽu công-ích phải làm, là bởi việc lợi thương-trường, cái dẽu tín-nghĩa, chẳng phải một ling

một xóm đó mà đủ nghe đủ thấy việc công-lich chung trong thế-gian, tưởng phải gọi tên đến mấy quàn Nhựt-báo, mà mua Nhựt-báo 1 năm có 5, 6 đồng hè, đó rồi có những mục-tiền công-lich, thế giới tân-văn, thương-trương cổ-động, hiệp-lên tinh-thần chúng ấy đã hiểu việc lợi hại trong thế-gian rồi, hiệp-bôn mà điếu dắc nhau, làm sao mà không nên không lợi.

Vấn Nhựt-báo một năm có mấy đồng bạc, tiền công coi có mấy phút đồng-hồ; mà đặng Văn-trũ vi-ê-chi-trung, quyết sách thiên lý chí ngoại. (Nghĩa là ngồi tính trog vi-ê của mình, mà biết việc ngoài ngàn dặm) Giáp nghe Ái-trũ lời bèn vỗ tay bôn bô mà nói rằng: « Tao thuộc rầy học cũng nhiều, mà dùng đặng có một câu này mà thôi. Văn thiên ngôn tác bài. Rồi bảo xuống mà nói: « Thôi, tao lay mấy bốn lay. »

ĐẠI-BIỂU.

Bất tri tác văn

Vinhlong, le 8 avril 1917.

Nông-Cổ Min-Dam, Chánh-chủ-bút Ng.-tiên-Sanh nhà giám;

Tôi đọc bài Nhân-cách-lộn của Tiên-sanh tự thủ chí vĩ, thiệt là ý tứ thâm trầm, động tác nhân-tình thế-thời, tôi đọc đi đọc lại đã ba phen mà còn chưa mở miệng, tôi kính phục Tiên-sanh vô cùng.

Như vậy câu Tiên-sanh đã dạy rằng: Những kẻ nào mà hay oán chạ thù vơ, hoặ phao vu cho người, hoặ bày dêu đối trá, chỉ lương vi cường, mà làm cho người mất danh-diệ, trông mong cho người táng sảng bại gia, thì mới được vui lòng mát dạ, hoặ hay xu quyền phụ thế, ghét ngổ ghen hiên, ô nhân thặng kỹ, ăn có nói không, ăn không nói có. Ấy là người khô g có nhân-cách. Mấy lời Tiên-sanh dạy đó, thiệt òi rất phục, chỉ còn có nhiều bực như tôi sẽ kể ra sau đây, không biết có nhân-cách hay không, xin Tiên-sanh minh huấn:

Một là mình đã lỗi lầm cái quây, trái phép lách-sự với Thế-gian. Ai có chỉ giùm cho, thì đã không biết sửa mình, lại còn thù oán thêm đàng khác.

Hai là khi có ghét bỏ chỉ ai, hoặ hơn gạn chỉ ai, thì lại bỏ thơ rơi mà hại người cho thỏa dạ.

Ba là khi có giận ghét chỉ ai, thì không dám đến chỗ đương đương, lấy những từ nghiêm nghĩa chánh mà tranh luận với người, cứ núp lên ở nhà, viết thơ gởi đến mắng nhiết người, mà ký tên không mình bạch, hoặ gởi thơ không gán con niêm, có ý để cho người phải phạt 7, 8 chiêm cho bỏ ghét. Những người thạo việc, ai lại chịu lãnh những thơ khốn ấy mà làm chi, bấ quá dùng một chữ refuse, giao lại cho facteur đem về bỏ giỏ thì đủ. Những bọn ấy đã dốt mà lại ngợ, không có một mảnh nào là nhân-cách, tôi không hiểu cho nó là bực gì? Ngửa nhờ Tiên-sanh chỉ giáo.

Vinhlong, HUYNH-HÁO-TRẠC.

Huynh-Tiên-Sanh òi!

Trung ngôn nghịch nhi, lý số đương nhiên. Nưan nhân thói đời, hơi dẫu mà Tiên-sanh phiến trách. — Văn thiên ngôn tác bài cáo hữu quá tác hi. (Nghe lời hay mà lay, nói có lời thì mắng). Từ ngoài ra những trang hiền-triết, thì còn có mấy người mà đặng vậy ru!

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.

Tò lòng cảm tạ

Saigon, le 5 avril 1917.

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

Pharmacie Asiatique 38, rue de Canton, Cholon.

Kính lời cảm ông rỏ: Nhon tôi mang bệnh hơn tháng rưỡi, tôi cũng có uống nhiều thứ thuốc, đã tốn 2 3 chục đồng bạc mà bệnh chẳng bớt chút nào hết. Nghe

đồn tại tiệm của ông có lương-y Vi-Tê-Sanh có bào chế ra « Hòa-dâm-chi-khai-láng » (Thuốc-ho) rất có danh tiếng, nên tôi mua 4 gói, có 0 \$ 60 đặng về uống thử thế nào. Mỗi ngày tôi uống 1 gói, tôi cũng có 2 ngày thấy bệnh đã bớt, nên tôi uống luôn 2 gói nữa, thì bệnh đã mạnh như thường, chẳng còn ho như tháng trước vậy. Thiệt thuốc của ông rất hay, mà lại rẻ, quá là bởi sanh chi được, nên tôi phải trọng kính vài lời mà Tò lòng cảm tạ, xin ông nhậm lây.

Nay kính,

Madame THỊ-TRỊ-HUỆ,
23, rue P.llerin,
SAIGON.

NHÂN ĐÀM

Dương, Kế thân khí

Ngày kia gả đi dạo gặp dè, phân trần tâm sự, tỏ nỗi hàng huyền. Gả liết xem dè sắc mặt buồn-xo, mới gạn hỏi: « Vi có náo mà mây châu mặt ủ, vậy hử? »

Dè than rằng: « Nghĩ cuộc đời quá chướng, bày nhiều tiếng phi thương; ai đi, mấy người dờn-ông hay ve-vàng dờn-bà, trên hoa ghẹo nguyệt, ai ai thấy vậy đều kêu người ấy là « Thằng cha dè », đó, anh nghĩ coi có tức hay chẳng, té ra tôi khi không mà mang tiếng. »

Gả nghe nói, thở ra mà rằng: « Thiên-hạ kêu anh như vậy mà anh còn thân tức còn tôi đây nghĩ ức biết chừng nào. Sách còn ghi, kẻ hữu ngữ dừc, năng vô năng văn, chỉ ư họa-công cũng lấy bình tôi mà vẽ vào tượng, liêng, gọi là đồ họa Cúc Kê, nghĩ đó mà coi tôi có hư hèn dều chi, mà thiên-hạ đời nay, hề thấy người nào bộ tướng ngu-si chân-chờ, thì lại mượn tên tôi mà kêu rằng: « Thằng sao họ in con gả » mới là ức cho chứ! »

N. T. V.

Lời nói hữu lý

Hai chị em gái, chị tuổi quá 20, em lối tuần cập-kê. Đêm kia thanh vắng, 2 chị em ngồi may và nói chuyện.

Em nói: Em tuổi chưa bao lớn, mà đã soi thấu bộn cuộc đời, em ngán ngẫm cho nhiều bộn liêu yêu dáo thơ, như chị em mình; coi bộ họ tưởng cảnh hoa họ được tươi tốt đời đời, không khi nào tàn úa, nên họ xai cái cặp má phấn, cái vóc thiên-kim của họ thái quá, lại họ tưởng cuộc phiến-ba là khoái lạc, chứ em đã xét kỹ rồi. Ồ! chẳng qua là một cuộc cười khóc lộn nhau, bồng phù-du rình các ả một bên đó, mà các ả có hay ở mò! Ngày tối cứ điem trang quần áo, hương ướp, xạ xông, tuy nay được sung sướng cái xát phàm, mà một mai kia có thác rồi thì cái kiếp phù-sanh có mấy? Có kẻ biết đi ngang qua mộ thì nhắc nhở cái nhan sắc đời tiếng, còn như người chưa quen đầu cho là kẻ đa tình mà không biết mộ, ấy là mộ của Đạm-Tiên thì có khi nào lưu-tâm mà hoải-cô!

Chị rằng: Tuy lời em luận phải, nhưng mà hồng nhan thiên địa đở hằng khi, bắt phong trần phải phong trần, đời mấy ai mà xu hung trụ kiệt, việc rủi may do mây tạo mà thôi.

Em tiếp: Chị muốn đem phiến Kiêu-nương mà đở giùm cho mấy ả! song xin chị xét lại coi, các ả có phải ngộ biến như Kiêu mà ra vậy chăng? Đờ thừa cho « ma dắc lối, quỷ đem đường » Đờ rồi em gặp các ả em sẽ hỏi. « Nếu các ả cứ phong kín nhụy đào, khuê môn bất xuất » thì lý nào mà quí ả vào chốn phòng-vi mà tìm các ả, sao chị? Khéo thì thôi da!!

Hiệp-hòa, CAO-HẢI-ĐỀ.

Rượu Sâm-banh hiệu
MARQUIS DE BERGEY
là rượu nhứt hảo hạng.

偵探小説

Trình thám tiểu thuyết

(Tiếp theo)

Quan Biện-Lý vẫn nói xán rằng: « Thiệt có không nghe không thấy chi hết sao? »

Xảo-Châu trong lòng hồi hộp, mặt mũi tái xanh, liền trả lời rằng: « Thiệt tôi không nghe không thấy chi cả. »

— Vậy chớ đêm hôm qua, nghe nói có con đôi tên là A-Hoa có đến phòng có mà xin thuốc chi đó, việc ấy có đúng không?

Xảo-Châu nghe hỏi đến đó, mặt mày đờng như sống sốt, liền đáp lại rằng: « Tôi chẳng hề thấy nó đến phòng tôi bao giờ, duy có hồi sớm mai này tôi nghe nói nó đã trốn đi đâu mất. »

— A-Hoa mà trốn đây, vậy chớ có có hồ nghi cho nó rằng có quan hệ chi với vụ này chăng?

— A-Hoa là một đứa rất nên trung trực, không lẽ mà nó dám làm những việc hung ác như vậy, hoặc là nó có nghe phong phanh việc chi nên sợ mà trốn đi chăng, đều ấy thiệt tôi không hiểu chắc.

— Tôi nghe nói lúc khiên thầy chú cô vào phòng ngủ đây là tại nơi chủ-ý của cô, thường thuê nay những án-mạng nào mà chưa có quan Cảnh-sát nghiệm coi, thì chẳng nên loạn động tới, vậy chớ cái qui-cử ấy, có không hiểu hay sao mà làm ngang như vậy?

— Tôi hiểu lắm chớ, ngặt vì lúc ấy tôi đã bấn-loạn trong lòng, phần thì thấy chủ tôi thì-hải bực lộ như vậy, nên tôi quên kể tới pháp-luật, chỉ nhớ có một điều là đàm chú tôi vào năm cho yên vậy thôi.

— Nghe nói lúc khiên thầy chú cô vào phòng rồi, thì cô có lượm được miếng giấy chi gần bên chỗ ghế ông ngồi đó mà bỏ vào túi, vậy chớ miếng giấy ấy là giấy chi vậy?

Xảo-Châu nghe hỏi sống sốt, bèn hỏi

lại quan Biện-lý rằng: « Miếng giấy, miếng giấy, lượm được miếng giấy gì, đều ấy ai nói với quan lớn đó? »

(Sắp tiếp theo)

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.

Thi phò

MONSIEUR TRẦN-PHƯỚC-PHẬN
Hà-tiên,

Tôi có tiếp đặng những lời châu ngọc của ông, tôi lấy làm hân hạnh.

Vì trong Nông-cổ tờ số 7, tôi có tờ ý đề một khoản văn-chương, cho bạn tư-vấn thích tình nhà ngọc phúng châu chơi cho tiêu khiển.

Nay mới tiếp đặng 2 bài thi của ông, một đề Thạch-động một đề Khuyển-thiện, tôi rất vui lòng. Bởi tôi đang dùng rudi chôn phiến-ba gió bụi, thấy cái đề Thạch-động của ông rất nên nhân nhả, như nghe tiếng chuông tinh thể, như gọi giọt nước nhánh dương, tôi lật đặt bọa vận án hành cho bạn tư-vấn nhả giám.

Còn cái đề Khuyển-thiện, là việc phong-hóa lớn trong thế-gian, tôi muốn ông có dạ bi-thời mãn-tục, con nưan hạ làm một bài luận, đem vào báo, đặng rằng kẻ hậu lai bớt đếu hung dữ, lấy làm may mắn cho nhơn-quần... bạnh thậm bạnh thậm.

Thạch-động thơ

Cảnh xin như về làm người yêu,
Thạch-động dăng làm khách dập đều.
Lững đững khói mây trên đảnh áp,
Liều-lo chim chóc dưới triêng reo.
Chùa tiền trong phất mùi hương rực,
Vú đá ngoài tuông giọt nước nhiều.
Phải gặp Như-lai ta hỏi thử,
Tây-phương so sánh khác bao nhiêu?

TRẦN-PHƯỚC-PHẬN

Bộ tiến vận :

Hệ người thức thú thú càng yêu,
Động thềm non cao bước đạp đều.
Chào khách đầu nhà h oanh ngã ngón,

NGUYỄN-TỬ THỨC.

公文署錄
Công-văn lược lục

Vì lời nghị quạn quyền Thống-độc Nam-kỳ ngày 2 mars 1917.

Thầy Trương-vân-Cổ, có bằng-cấp giáo-tổng, được làm giáo-tổng hậu-bổ và sai đi từng quyền quan Tham-biện chủ tỉnh Tây-ninh.

Vì lời nghị quan quyền Thống-độc Nam-kỳ ngày 3 mars 1917.

Thầy Nguyễn-vân-Mùi, có cấp-bằng giáo-tổng, được làm giáo-tổng hậu-bổ và bổ đi từng quyền quan Tham-biện Chủ-tỉnh Travinh.

Vì lời nghị quan quyền Thống-độc Nam-kỳ ngày 16 mars 1917.

MM. Nguyễn-vân-Phải và Nguyễn-vân-Yên được làm mạch-lò (motelot) hạng nhất dưới các tàu nhà-nước.

M. Huỳnh-vân-Kiệt được làm chức coi-máy hạng nhất dưới các tàu nhà-nước cho M. Nguyễn-vân-Bôn, coi máy hạng nhì, xin thôi.

M. Nguyễn-vân-Thơm được làm lính hạng tư sở Tuần-cảnh Nam-kỳ.

Vì lời nghị quan quyền Thống-độc Nam-kỳ ngày 20 mars 1917.

MM. Lê-vân-Gio, Lê-vân-Tri, Lê-vân-Sao, Nguyễn-vân-Can, Đờ-đức-Thục được làm cai-khám hạng tư sở khám-đường Đông-đương và bổ đi từng quyền quan Quản-lý khám-đường Côn-nôn.

Vì lời nghị quan quyền Thống-độc Nam-kỳ ngày 22 mars 1917.

Thầy Lương-cử-Tử, thơ-ký học-tập,

xin nghỉ nay trở vào làm việc, được bổ đi từng quan Quản-lý Thượng-thor Tòa nhưt Vì lời nghị quan quyền Thống-độc Nam-kỳ, đề ngày 22 mars 1917.

Các vị giáo-tập kể ra sau đây được quyền cai-trường tỉnh và đi xét trường tống, trường làng thả cho các quan cai-trường Langsa mất đi lính.

Thầy Huỳnh-vân-Phẩm, Giáo-tập thiết thọ hạng nhì (Baclieu).

Thầy Phạm-hữu-Đức, giáo-thọ hạng ba (Baria).

Thầy Nguyễn-khắc-Huê, Giáo-thọ hạng nhì (Bentre).

Thầy Lê-quan-Minh, Giáo-thọ hạng nhất (Chaudoc).

Thầy Lê-vân-Sang, Giáo-tập thiết thọ hạng nhất (Gocong).

Thầy Phan-vân-Ngân, Giáo-tập thiết thọ hạng nhì (Lôngxoyén).

Thầy Nguyễn-đăng-Trương, Giáo-thọ hạng nhì (Tanan).

Thầy Hồ-vân-Đoan, Giáo-tập thiết thọ hạng nhất (Soctrang).

Thầy Huỳnh-duy-Toàn, Giáo-thọ hạng nhì (Tanan)

Thầy Trần-vân-Giang, Giáo-tập thiết thọ hạng nhất (Tayninh).

Thầy Nguyễn-quan-Chu, Giáo-thọ hạng nhì (Thodaumoi).

Thầy Nguyễn-vân-Tân, Giáo-thọ hạng ba (Travinh).

Lời rao

Nay cuốn nhưt Diên-lục-cổ-tích tôi mới in lại một lần nữa, chuyên này có nhờ chư vị phụ thêm bài vở, có luận về tam tạng, giải nghĩa: về vua tôi, cha con chồng vợ, sau nữa giải ngũ thường, là: Nhơn, nghĩa lễ trí, tin, sách này dài được 120 trương, mỗi cuốn giá là (\$20) như mua được 10 cuốn thì giá là (\$40) xin qui vị viết thư lên mua xem chơi cho tiêu kh ền, như có gởi thư mua xin cứ tên tôi mà đề thì chẳng hề lạc thơ, và như có gởi mandat thì không cần gì phải recommandé.

HUYỀN-HỮU-PRAT (Bình-tây) Cholou

Cuộc đấu cầu

ngày 15 avril 1917

Tại vườn ông thượng (Jardin de la ville) đêm ngày chửa-nhứt 15 avril này sẽ bày ra một cuộc đấu-cầu hội: Hội Giadinh sport đầu với một hội tập (ngĩa là lựa rút những tay giỏi trong các hội danh tiếng ở Saigon như là. Cercle-sportif. Stade-militaire. Saigon-sport và Association sportive des torpilleurs ra đầu).

Hội Giadinh-sport xin phép quan Nguyễn-soái và hội thể thảo lập ra cuộc đấu cầu này đặng góp tiền những vị khán-quan, hầu có gởi sang qua Đại-pháp mà giúp cho lính Annam ta, còn đương ở bên Mâu-quốc, cũng là phụ cấp cho đường-đường của người bôn-quốc tại Marseille.

Chư qui-ông và qui-bà nên thừa nhân ngày đó đến xem chơi là nơi còn có lắm điều khiến hững và lại giúp ích cho đồng-ban ta hôm nay còn đặng tuyệt năm sương ở nơi chiến-địa.

CAFÉ RESTAURANT

45, rue Amiral Courbet SAIGON

Kính cùng chư qui ông qui thấy đặng rõ :

Nay tôi mới lập một quán cơm Tây tại đường Amiral courbet số 45 Saigon ngang nhà Khách-sang Nam-đông-Hương, có đủ đồ ăn và bánh mứt cùng đồ điểm tâm ngọt ngon tiêu hổ. Cúi xin chư ông, có đi đâu tiện đường, ghé quán tôi chơi, tôi sẽ làm cho vui lòng đẹp ý chư ông.

SAU HOÀN; cần khải.

TÚY KIỀU GIẢI NGHĨA

Thầy nàng hiểu trọng tình thắm, Vì nàng nghĩ cũng thương thắm xót vay!

Tính bài lót đó trọn đây, Có ba trăm lượng việc nấy mới xuôi.

Hãy về đi! Ta tạm phủ giam ngoài cho đó. Rồi lại dặn rằng: Về liệu trong đôi ba ngày rồi trở lại đây.

Thương tình con trẻ thơ ngây, Gặp cơn họa gởi, tai bay bất kỳ!

Đau lòng từ biệt, sanh-ly, Thân còn chẳng tiếc, tiếc gì đến duyên.

Hạt (4) mưa sá nghĩ phận hèn! Liễu đem tất cỏ quyết đến ba xuân. (5)

Sự-lông (6) ngõ với băng-nhân, (7) Tim sương đón đợi xa gần xôn xao.

Họ chung thầy nàng Kiều có hiểu trọng với tình thâm thì nghĩ cũng thương thắm xót vay vì nàng.

Mới tính dùm Kiều cái bài đem tiền lót đó cho trọn đây, ấy phải có ba trăm lượng, việc nấy mới xuôi được.

Hãy về đi! Ta tạm phủ giam ngoài cho đó. Rồi lại dặn rằng: Về liệu trong đôi ba ngày rồi trở lại đây.

Thương thay cho cái tình con trẻ thơ ngây, gặp cơn họa gởi tai bay bất kỳ!

Thà là đau lòng từ biệt chờ ai nhớ chịu sanh-ly! Vậy thì thân nấy còn chẳng tiếc, thì có tiếc gì đến duyên kia được!

Minh là hạt mưa sá gì mà phải nghĩ rằng phận hèn cùng không hèn. Miệng là liễu tất cỏ đem ra quyết đến ơn cho ba xuân thì thôi.

Tình rồi, Kiều đem sự lòng mình mà ngõ với băng-nhân. Từ đó tin sương đón đợi xôn-xao xa gần.

義氣情疑傳

NGHĨA KHÍ TÌNH SI TRUYỆN

Đêm ấy Nghi mắng nghi-nghi ngại-ngại, nằm không yên giấc.

Chiều bữa sau, Nghi hỏi-hỏi, xách nón ra đi, thơ thần ngoài đường, hết quanh rồi quẹo. Hồi lâu, xem lại thì đường Lagrandiere, ngõ phía nhà Nguyệt-Minh thấy...

Tâm thấy Nghi liền hỏi: « Em giận ai mà bảm hờ vậy? »

Đáp: « Giận ai mặc tôi, còn anh sao chưa về ??? »

Hồi hôm anh đi! Lưng xuống chiếu muốn ngủ mà ngủ không rồi, tưởng chuyện nhà rồi nhớ đến Thiệu-Hương...

Hừ!!! Lặng lộn cho đến ba giờ khuya anh mới nhắm mắt, đến trưa trời không hay, Thiệu qua mắc to cho mấy đứa em cũng

hỏi hôm anh muốn trở lại với nàng, song mắt có người nên e miệng...

Anh cũng muốn mắng lâu rồi chứ! Hồi ở trường cùng nhau dựa cửa sổ, anh bày nói giã, nhéo, mà khuyên ta đứng mơ-ước, rồi nhắm đèo không xong, anh nói thương Thiệu-Hương gì đó. Chắc rồi, còn gì mà nghi-ngại nữa. Cha chả! Người sao lại có cái người tình-ma, hết nói anh em nữa!!! Ôi! Mi muốn vậy ta cho mi vậy, ta cũng liều sanh tử với mi, đề ta hỏi coi mi nói làm sao.

Tâm thấy Nghi liền hỏi: « Em giận ai mà bảm hờ vậy? »

Đáp: « Giận ai mặc tôi, còn anh sao chưa về ??? »

Hồi hôm anh đi! Lưng xuống chiếu muốn ngủ mà ngủ không rồi, tưởng chuyện nhà rồi nhớ đến Thiệu-Hương...

Hừ!!! Lặng lộn cho đến ba giờ khuya anh mới nhắm mắt, đến trưa trời không hay, Thiệu qua mắc to cho mấy đứa em cũng

Rượu Cổ-nhạc VIEILLE EAU-DE-VIE DEJEAN là một thứ rượu rất có danh-tiêng hơn bốn chục năm nay.

NGHĨA XUÔI:

Trong bọn nha-dịch có họ Chung là thơ-lại già cũng là nha-dịch mà là từ-tâm, nghe Kiều than-khóc mấy lời làm cho lương-tâm điều động, thầy người trọn hiểu vì cha hết lòng cùng em, há chẳng thương-xót vay! Họ Chung mới bày rằng: « Thôi bây giờ muốn cho trọn đây thì phải đem tiền mà lót đó. Kiểm lo đủ ba trăm lượng đem đây, tôi giúp lời cho xuôi việc. Mà bây giờ tôi tạm tha cho về nhà đôi ba ngày đặng liệu-định. » Thâm thay cho Túy-Kiều, chưa mấy

quên lỡng, chừng nhớ lại kêu qua thi đã trẻ. Qua cũng nói về chuyện xe hời chiều, song chú thím, dùng điệp qua còn ở lại mượn coi nhà đặng đi Lái-thiếu tâm suối-đón. Chú thím mới về khi nấy. Mai sáng anh cũng về. »

Nghi không tin, song nghe lời hữu-ly, gương trở chuyện, còn Tâm thấy Nghi sắc giận chưa tiêu cũng không vui, muốn hỏi mà nghĩ ngọn lửa vừa tàn, kêu lên chỉ cho khỏi bùng cháy.

Nghi về nằm trăn-trở, tỉnh tới lo lui, không biết lòng Tâm thế nào. Lời nói nghe hữu-ly, nghĩa anh em rất nặng mà, sao mình còn nghi ngờ? Mà nghi cũng phải, lẽ nào Tâm quen với Nguyệt-Minh mà mình không hay? (Tức quá! Bị hỏi này giận dữ quên hỏi cho rõ). Lại hôm qua anh nói cái gì lạ vậy? Còn anh qua lại trước nhà Nguyệt-Minh, chắc là không phải đi hứng gió... Tên Thiệu-Hương đó biết thiệt bay là giả? Không biết chừng anh muốn... Mà không lẽ! Thuở nay

Gần miến có một mụ nào,
Đưa người viên-khách, tìm vào
vân-danh. (8)

Hỏi tên rằng: Mả giám sanh,
Hỏi quê, — rằng: Huyện Lâm-
thanh (9) cùng gần.

Quá niên trạc ngoại bốn tuần, (10)
Râu máy nhẵn-nhụi, (11) áo-quần
bành-bao. (12)

Gần miến có một mụ nào đó, đưa một
người viên-khách đến nói rằng tìm vào
mà vân-danh.

Hỏi tên người ấy, mụ rằng: «Mả-giám-
Sanh.» Hỏi quê, mụ rằng: «Huyện Lâm-
thanh cũng gần.»

Niên-canh trạc ngoại bốn tuần. Râu
máy nhẵn-nhụi suông-duột, áo quần bành
bao sạch sẽ.

lâm tuối mà xây gộp học hỏi tai bay bắt
kỳ, rất khó mà liệu-lượng. Bấy giờ cha
mắc phải hăm-oan, nên chẳng có bạc
đem chuộc, chỉ cho khỏi bộn-sai-nhà-nô-lệ
nở thành-hà hiếp-đáp, đem mà gông-trống,
làm con hà đê vậy mà ngó sao! Thà là
tử-biệt ai nỡ chịu sanh-ly. Ở thời,
nhưng vậy mà vì cha thân này còn chẳng
tiết thay, huống gì là duyên! Người thường
hạt: Toàn em như hạt gạo, hạt sa
xuông giêng, hạt vào vườn hoa. Ấy vậy
thân này nhe khác hạt mưa kia, may rớt
nhằm vườn hoa được ra rục-rờ, chẳng

may rớt nhằm giêng sâu, nhằm nơi uế
trước, cũng phải chịu vậy, miêng là lòng
trong sạch Trời đất biết thì thôi! Cái công
sanh-thành dưỡng dục nặng tay nòn, lớn
như biển, ta phải tỏ làm sao mà đền đáp
cho vừa, đem hết thân-sanh mà bồi cũng
còn e chưa đủ nữa.

Nhứt định bán-miễn làm hầu-thiếp cho
người đặng lấy-tiền mà chuộc cha rồi, thì
Kiểu kiếm người mà chy làm mai-môi. Tin
ấy đồn dậy, ban đầu gần, sau xa, thét mọi
người đều nói chuyện Kiểu là gái quốc-
sắc toan bán mình.

Gần đó, có một mụ bãng-nhân đưa một
người viên-khách đến hỏi tên họ và tuổi
Kiểu đặng có mua.

Vào nhà người nhà hỏi tên viên-khách
thì mụ nói là Mả-giám-Sanh, ở huyện
Lâm-thanh cũng gần nơi đó.

Xem ra thì khách trạc bốn mươi ngoài,
ăn mặt trang hoàng, râu máy suông duột.

DIỄN TỊCH

- (1) *Giám-ngoại*. — Tại ngoại hầu tra.
- (2) *Bắt kỳ*. — Là chẳng có kỳ hẹn.
- Ông Nguyễn-Du cũng lấy ý đó mà đặt
một câu này nữa:
Tình cờ chẳng hẹn mà nên.
- (3) *Tử biệt*. — Chết mà xa-cách nhau.
- Tử già biệt luận. *Sanh-ly*. — Sòng mà
chia lìa nhau. Người cổ nói rằng: Thà
là tử-biệt, chằng thà sanh-ly.
- (4) *Hạt*. — Là hạt. Học-trò nho có tục
cử *hạt* nói *hạt* vì *Hạt* là tên cha của đức
Khổng-tử.
- Ngoài Bắc có tục diều rằng:
*Thân em như hạt mưa rào,
Hạt sa xuống giêng, hạt vào vườn hoa.*
- (5) *Ba xuân*. — Là ba tháng trong

ảnh không gian-dối với mình mà!... Vậy
thì tin cũng nên tin, phỏng cũng phải
phỏng....

VII

*Tướng là pha lũng mà chơi,
Ai hay lời diều là lời hại nhau!*

Một buổi chiều, Nghi đương ngồi đọc
sách, bỗng thấy Thời ngoài cửa bước vào,
mặt có sắc hân hoan. Nghi lật đật buông
sách chạy ra nắm tay chào hỏi: «Hôm
rày sao em vẫn mặt?»

Đáp. — «Tôi cũng tỉnh lên thêm anh
hoài mà đi không tới. Mà tôi tưởng ai ai
cũng vậy, gần cưới vợ mắc chộn rộn quá.
Nay tôi đến mời anh ngày mười bốn
tháng sáu, là ngày thứ năm tuần tới đây
sang đi họ giùm cho em.

N. — «Ừ, chẳng hay thì thôi, chớ
hay thì phận anh phải vậy.»

(Nguyễn Thời ra trường về ở với song-
thân nơi đường d'Ayot. Sau có hàng buôn
kia khuyết người, chàng vào đơn xin

lâm thơ-toán, lương mỗi tháng ba chục
đồng. Ông bà họ Lý có hứa hôn cho con
trong Gô-váp. Tình-ký (1) gần đến, Thời
mới đi mời bà-còn thân-thích.)

T. — Có cô và đương ở nhà không,
đặng tôi mời luôn thế?

N. Cô, đương qua mời đi xóm. Em ở
chơi một lúc đặng chằng?

Thời ngẫm nghĩ giây lâu rồi nói: «Cảm
phiền anh-trao lời giùm, để tôi lên mời
anh Tâm.»

N. — Anh về rồi còn đâu!

T. — Anh nói niết! Tôi mới gặp anh
ngoài đường Catinat hai ba bữa rày, anh
nói còn ở chơi lâu... Mà anh biết chằng
nào anh lên không?

N. — Có khi tuần sau anh mới lên được.

T. — Anh nói chơi bay thiet? Tôi dám
chắc anh lâu, coi bộ anh triệu mến đường
Lagrangière lắm mà!

(1) Tục bên Tàu rước dâu ban đêm, có sao
mọc. Vậy nên ngày cưới kêu là *Tình-ký*, nghĩa
là kỷ đêm ngày ấy, sao mọc lên thì rước dâu.

Nói rồi chuôm-chiêm cười. Nghi cũng
cười gương rồi hỏi: «Em nói cái gì mà
qua không hiểu thấu?»

T. — Có chi mà hiểu không thấu!
Lạ gì, xưa nay trai tài gái sắc mà gần
nhau. Lê đời bãng có mà!

Nghi sững sốt ngó Thời trân-trân mà
rằng: «Vậy sao qua đi với anh thường
mà qua không hay biết?»

T. — Anh muốn gạt tôi chớ. Bãng có
sở sở mà còn kiếm đều nói trớ. Nè,
đem hôm trước tôi đi ngang nhà thầy
Đổng gặp hai người trò chuyện bên hè.

(Sau sẽ tiếp theo)

TRẦN-PHÁT-VĂN.

mùa xuân. Mùa xuân cây cỏ mới tốt tươi
rậm-rạp, bông-lá mới nảy chồi. Vậy thì
mùa xuân nuôi cây-cỏ như cha mẹ dưỡng
con. Có câu thơ Mạnh-Giao rằng: «Dục
tương thôn-thảo tâm, báo đáp tam-xuân
huy.» Nghĩa: Muốn đem lòng tât-cô mà
báo-đáp ơn xuân. *ba-xuân*, muốn hiểu
rằng là *ba năm* cũng vì có tục nói: chín
tháng cưu-mang, *ba năm* hồng ăm, chỉ
là ơn cha mẹ.

- (6) *Sự lòng*. — Tâm sự.
- (7) *Bãng-nhân*. — Là người mai-môi.
- (8) *Vân-danh*. — Hồi tên. Tục Tàu có
cái *lê vân-danh* trước *lê-cưỡi*, vòn là
đám-hỏi của ta đó.
- (9) *Lâm-thanh*. — Mả-giám-Sanh chằng
phải là người *Lâm-thanh*, vòn là người
Lâm-tri. Sau mua Kiểu rồi thì dắc về
Lâm-tri, cho nên mới có câu:
*Những là lạ nước lạ non,
Lâm-tri về một tháng tròn tới nơi.*

Lâm-thanh thì gần hơn *Lâm-tri* cho
nên mụ mai nói bướng cho xong đặng
bè tiến đầu, sợ nói thiet ra e Kiểu có dụ
dự chằng. Mụ mai nói bướng có một
chút mà sau lúc Trọng hết tang chú,
thành-danh, cưới Túy-Vân rồi, đến *Lâm-
thanh* hỏi thì không ai biết tông-tích chi
cả, sau Túy-Vân chiêm-bao mới có câu:
*Nợ Lâm-thanh với Lâm-tri,
Khác nhau một chữ hoặc khi có làm.*

(10) *Ngoại bốn tuần*. — Hơn bốn mươi
tuổi. Mỗi một tuần là mười tuổi, nên sáu
mười tuổi ăn *lục tuần*.

Nói về ngày thì *tuần* là mười bữa.

(11) *Nhẵn-nhụi*. — Trơn ho, trơn tru.

(12) *Bành-bao*. — Sách-sẻ, từ-lê, đàng-
hoàng.

(Sau sẽ tiếp theo)
TRƯƠNG-MINH-BIỆN.

Bắt năng tắc vận

Có một vị khán-quan tư thơ đến hỏi
như vậy: Thầy trong Kiểu có câu:

Nghĩ mình phương-diện quốc-gia, quan
trên ngó xuống, người ta trông vào,
vậy hỏi hai chữ *phương-diện* là nghĩa gì?

Tôi xin giải như sau này:

Lấy nghĩa một, thì *phương* là *vuôn*,
diện là *mặt*, *phương-diện* là *mặt vuôn*.
Vì sao mà kêu là *mặt-vuôn*?

Sách *韻會* (Vận hội) có câu: *方
面當四方之一面*

(*Phương diện* đương từ *phương* chỉ như
diện giá). Cái mặt vuôn là một cái mặt,
một cái khuôn có đủ bốn phía đều nhau,
inh nhau, giống nhau (*surface carré*).
Mà theo tục lệ nhà Annam mình, vật
đồng nào *tròn* hay *vuôn* là đủ là tốt
(*parfait*). Nên khi nào hát bội nhắc lúc
sanh thai, thường hay vái cho: mẹ *tròn*
con *vuôn*. Người Langsa thì lấy *thuộc*
vuôn mà làm mực-thước đặng đo đất. Ấy
vậy, vật gì *vuôn* thì là đều đặn, bốn phía
như một, gồm hết mọi lẽ tốt, lại là một vật
để làm mực-thước đặng đo nhiên vật khác.

Theo trong Kiểu thì *phương diện quốc
gia* chỉ Hồ-tôn-Hiên, mà *Hiên* vòn là quan
lớn trong triều, Chánh-phủ sai ra dẹp giặc
Tứ-Hạt. Trước khi nhà-nước sai Hồ-tôn-
Hiên ra đến đó thì nhà-nước đã xét rằng
Hiên là một người gồm đủ tài-tình, vậy
quan trên ngó xuống mà trông cây *Hiên*
bình định biến cương. Còn dân sự cũng
đem lòng trông mong cho Hồ-công dẹp
yên giặc đặng có vui hưởng thái-bình.

Ấy đó trên trông xuống, dưới ngó lên, hai
bên xem vào, thì cái trách nhiệm của *Hiên*
là phải giữ gìn (toàn vẹn bốn phía) cho
vuôn mới được, nếu chính đi một bên thì
là sai phép rồi. Vậy thì Hồ-tôn-Hiên là
một cái *mặt vuôn* của nhà-nước xứng
đáng là một người tài lương đống
đủ mực thước làm quan.

TRƯƠNG-MINH-BIỆN.

PNOM-PENH BAZAR
TRƯỜNG-XUÂN

GROS 24-25 Quai Piquet DÉTAIL
Articles de Paris et du Japon — Jouets d'enfants
Spécialités pour Bazar à prix fixe
Bijouterie imitation — Parfumerie — Chapellerie
Fourniture classique et de Bureaux
Dépôt et vente des ouvrages en querc-ngr
Dépositaire des Lampes électriques

Cuộc thương-mãi Nam-ký xưa nay
phần nhiều đều nhượng cho người Tàu
và Ấn-độ tóm thâu mỗi lợi, thấy

phải nóng lòng, nên bốn hiệu đã chín
năm trời nhúm-nhen gây dựng; thật việc
buôn chẳng dễ, vì có câu: «Thà thương
nhất chớ vàng, chằng thà dắc đàng đi
buôn.» Nay cũng chẳng phải tự phụ
rằng họ người đặng cả; song bốn hiệu
đã làm đến gốc cội (1) những hàng hóa
ngoại quốc (như là bên Pháp), vì vậy
nên có thể si lại cho các nhà buôn người
Khác cùng người Ấn-độ bấy lâu. Vậy
nay xin kính tạm đôi hàng cho chư-vi
đặng rõ: ai muốn mua sỉ vật chi, hay
là mua thứ một ít món hàng kiểu, như
vật lạ, mới chế bày (*art. nouveautés*) bên
Pháp, đặng đem về bán thứ coi có chạy
hay không, rồi sau sẽ mua nhiều, thì
bốn hiệu cũng tính theo giá bán sỉ mà
gởi *contre remboursement* lập tức.

CÓ BÁN:

- Xà-hong thơm hoa-hương N° 750,
3\$00 một hộp 60 cục.
- Khăn bãng lông có dệt bông hoa-hoè
1=45 x 0=67, 10\$00 12 cái.
- Cán viết đặng mực, có máy rút mực,
4\$00 12 cây.
- Giấy viết thơ Nhứt-bồn có vẽ sơn-thủy,
mỗi hộp 12 tờ 12 cái bao, 12 hộp 4\$50.
- «Faichie» phấn chùi vàng, bạc, đồng,
thao, cãm-thạch, thủy-tinh 3\$40 12 bình
(1/4 de lit).
- Cartes postales giặc Âu-châu 2\$50
một trăm miếng.
- Cartes postales Nhứt-bồn sơn-thủy vẽ
đầu 7\$00 một trăm miếng.
- Núc áo sơ-mi (chemise) xuy vàng tây,
hộ 5 núc, 2\$40 12 bộ.
- Bảng chải răng 1\$15 12 cái.
- Muôn nĩa xuy bạc, 12 cặp.
- Kiến đề hình chụp, máy chạm lọng,
xuy vàng, kiến dây các bià = Format
album 0=11 x 0=165 = 5\$50 12 cái.
Format visite 0=065 x 0=09 = 3\$50 12
cái. — Gomme chùi chữ, viết chỉ và mực,
hai đầu, 1\$50 12 miếng.

Lý-hữ-Dư bái.

(1) Tại chánh các nhà công-nghệ (bên Pháp hay
là các nước). Chớ không phải mua của các
nhà bán lẻ (vật) như Bon Marché, Samaritaine,
Printemps vãn, vãn.

Tiệm thợ bạc

TRẦN-THÀNH-KIỆT DIT BA-CÁCH
ở TÀI ĐƯỜNG THỦY-BÌNH, số 192
(192, Rue des Marins, Cholon)

Kính cũng như qui-ông qui-bà dựng rờ: Nguyên
tôi dọn lò thợ-bạc tại đường Thủy-bình, số nhà
372, đã hơn 10 năm, nhờ ơn qui-ông qui-bà có
cấp. Nay tôi dời xuống gần ga xe lửa lớn cũng
đường Thủy-bình, số nhà 192, mở ra rộng rãi và
sạch-sẻ, tôi lại chế ra những đồ từ-trang bằng
đồng và bằng vàng nhiều kiểu, nhiều cách mới
theo như kiểu Langsa, khéo lạ và công. Vậy qui-
ông qui-bà có đi đâu tiện đường, xin ghé lại tiệm
tôi mà chơi, trước là giúp cuộc sống-ngộ trong
xứ ta cho mau tiến bộ mở mang, sau nữa giúp
tôi là bạn đồng-bang cuộc kinh-dinh cho mau
thành tựu.

Nay kính

TRẦN-THÀNH-KIỆT DIT BA-CÁCH.
Bijoutier. - Chợ-lớn.

QUỲNH-MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CU
Số 20, đường Amiral-Courbet
(CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, củi, nước-mắm, tằm, cá,
trà-hột, trà-tàu, thuốc hút cùng các vật
dùng khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán ròng nước-mắm ở Tỉnh
Bình-thuận; không bán nước-mắm làm
tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng
phố, gói giấy, thì có kẻ đem đến nhà
chàng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ
nghỉ sạch sẽ từ từ. Muốn dùng cơm từ
hứa ăn, hay là muốn dùng cơm thúng
cũng được. Lại có chỗ nghỉ ngơi thong
thả xin chờ ông ghé chơi một phen thì
biết.

怡 A-KONG 生

Tiệm may ở tại đường Duperré, số 87
SAIGON.

Tiệm tôi lập ra đã 45 năm rồi, từ ông
già tôi lập đến nay, tôi thế cho ông già
tôi, may đủ các thứ quần áo theo kiểu
Langsa và kiểu Hồng-Mao, hoặc nữ hoặc
vải bố Tây đủ các thứ. May đủ mau mà
giá lại rẻ hơn các tiệm khác. Xin chờ
ông hãy đến tiệm tôi, đặt thử vài món,
thì tôi cũng sẵn lòng tiếp đãi từ-tễ.

A-KONG kính cáo.

TIỆM KHÁC CON DẤU BẢNG ĐỒNG
ở ĐƯỜNG AMIRAL DUPRÉ, số 32
Saigon

Kính trình cùng qui-vị dựng rờ: Tôi
có lập tiệm khác con dấu đồng, con dấu
mũ-thun và bản đồng. Có chạm mộ-bia
bằng đá cẩm-thạch. Khắc bản in bằng kẽm
(cliché sur zinc) thật tốt, dùng được lâu
chớ không phải mau mòn như chỉ vậy.

Qui-vị muốn dùng kiểu nào tôi xin hết
sức làm cho vừa ý và tính giá thiệt rẻ,
củi g có vẽ chơn-dung đủ thứ.

NGUYỄN-CHI-HÒA.

Maison QUANG-HUY

54, rue Viénot, Saigon

Có bán: Đèn khí đá, bec lóa, to, nhỏ,
đủ thứ. Dầu bạch đăng, savon, bịch
đàng thơm dai lắm.

VÀ CÁC MÓN THUỐC SAU NÀY:

- 1- Thuốc cứu cấp bá chứng (Tiểu đàm).
2- Thuốc kiết.
3- Thuốc ho dữ chứng.
4- Thuốc tán tiêu thực, no hơi.
5- Bột-trắng lực vị trị nóng, mệt.
6- Thuốc ban có mục trong họng.
7- Bột huyết đơn-bà.
8- Bịch kính.
Tám món thuốc này là thuốc gia truyền của
thầy Miên, ông già thầy Cờ, ông của thầy Lai,
ở đường Phước-kiên (Chợ-lớn), hiệu Đôn-
phụng-Sương, ba đời làm thuốc có danh tại
Nhứt-Tử (Tân-an) ai ai cũng rờ.
9- Nhựa rắng.
10- Bùn con mắt.
11- Xức chỉ.
12- Nhang trừ muỗi.

QUANG-HUY bái.

TIỆM

Trương-văn-Hanh

SADEC

Có bán xe máy mới, đủ đồ phụ tùng xe
máy và sửa xe. Lính thập mướn đèn khí
đá (Carbure). Khăn đen bằng nhiều tay
tốt thượng hạng. Bán ở và bán lẻ vỏ
ruột xe máy hiệu Michelin.

Qui khách ở xa muốn mua đồ phụ
tùng xe máy, xin gửi thư cho tôi. Tôi
sẵn lòng kỹ lưỡng mà gửi contre-
remboursement, nghĩa là đóng bạc nhà
thờ mà lãnh đồ, và tôi cho giá đồ phụ
tùng in sáng bằng chữ quốc-ngữ (Prix
courant).

TRƯƠNG-VĂN-HANH.
Cẩn khải.

BÁNH CAM TÍCH

Tại nhà thuốc Nhị-Thiên-Đường, Ông
lượng-y Vi-Tê-Sanh, chọn các thứ thượng
được bảo chế ra như bánh, muối ngon
ngọt, để cho con nít ăn trừ các chứng
cam-tích, sát trùng hay lắm.

Thường con nít bầy có sanh trùng lải,
nước da vàng, ốm yếu bụng nổi gân xanh,
đau bụng, làm biếng ăn, hoặc tiêu ra bọt.

Các chứng nói trên đây đều là bởi man
chứng cam-tích mà ra.

Vậy nên làm thứ bánh này để cho
những con nít và người lớn ăn có ích
lắm, có trùng lải thì nó tiêu ra, như
không có trùng lải, thường ăn bánh này,
mạnh tý-vị, da thịt càng tươi, nếu ăn
đặng lâu chừng nào, thì càng ngày càng
mập.

Chư-vị có mua thì hãy nhìn chắc cái
nhãn Ông-phật, hiệu Nhị-Thiên-Đường,
phải là thứ thiệt, kéo lăm thứ giá ăn vào
thêm bực.

Mỗi gói mười bánh: 0 \$ 10

GIÁ Mỗi hộp 100 bánh: 0 \$ 90

Xin các vị có mua thì phải nhìn cho kỹ
cái hiệu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG có hình
ÔNG-PHẬT, kéo lăm đồ già.

Như chư-vị ở đàng xa xuôi mà muốn
dùng thuốc chi, xin viết thư gửi cho
tiệm tôi rờ, thì tôi sẽ gửi thuốc lập tức,
mà gửi contre-remboursement nghĩa là
dem tiền lại nhà thờ mà lãnh thuốc. Còn
đề bao thư như vậy:

NHỊ-THIÊN ĐƯỜNG

Pharmacie Asiatique

Rue de Canton, N° 38 A CHOLON.

ĐÀU ESSENCE DE MENTHE

Hiệu Nhị-Thiên-Đường

của

Ông lượng-y Vi-Tê-Sanh chế ra, khừ độc rất
hay.

Lão hư nam-nữ, có cơn có phong, hoặc cơn
cảm phong sương, nóng lạnh, có mẩn, nhọt
đau, đau bụng, mửa tả, khô cổ, đặng miệng,

hoặc nhứt mình nhứt mảy, hoặc là kính phong
thì phải dùng thứ dầu này, trong uống ngoài thoa
thì rờ thần hiệu.

Qui ông có mua thì hãy nhìn chắc cái nhãn
Ông-Phật hiệu Nhị-Thiên-Đường mới phải là dầu
thiệt, kéo lăm thứ giá.

GIÁ Mỗi gói..... 0 \$ 25
10 gói..... 2 40

Lời rao

Kính cũng tôn bằng quan khách được
hay: Nhà ngủ hiệu DƯƠNG-HUY-VĨNH-
PHẬT, ở đường AMIRAL COURBET, môn
bãi 33, Saigon, phòng vệ sạch sẽ tinh
sạch, đã rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền rẻ
hơn, lại gần ga chính Saigon, rất tiện
bè cho quan khách tới lui, xin rộng lòng
tư ân một chuyến thì sẽ rờ trong tiệm
chúng tôi lễ biếu kính sĩ là thế nào.

ANTOINE BÀU-Tôn kính.
N° 53, Amiral Courbet.

TIỆM HOA CHƠN DUNG
VÀ KHÁC CON DẤU

MỸ KỸ

Có thợ vẽ hình người và khắc con
dấu bằng đồng, bằng chì, bằng cây, có
lâm bản đồng, mộ bia chạm bằng đá
cầm thạch.

Có vẽ liễn và tranh sơn thủy bằng
nước thuốc, dầu sơn, bằng thang, và
bằng mực tàu.

Giá rẻ lắm

Số nhà 16 đường Turc.
Ngón-nhà-hàng-Mottet, Saigon.

Hay xin kính mời.

E. POURTOU

Đường Amiral-Dupré, số 33 đến 39
SAIGON

Bán rượu chất đỏ, trắng hiệu Médoc, hiệu
Bordeaux, hiệu Bergerac, hiệu Fronsadais,
hiệu St-Emilion, hiệu Beaujolais, và hiệu
Bourgogne.

Có phân giải rõ ràng chứng cứ rằng không có
phản ứng mạnh, ai muốn tranh bán không nổi, vì
rượu tốt mà giá lại rẻ.

BÓN HIỆU SAI TRÈ ĐEM ĐÈN NHÀ

Bón hiệu có làm tờ giso kéo với sáu chữ vượn
làm rượu có tiếng tại xứ Médoc, và bảy chữ
vượn có danh ở xứ Bordelais. Kina Pélale
Gouffron Robert khai vị từ có danh và hiệp
theo phép vệ sanh hơn hết.

Rượu Sam-banh, rượu bọt cốt Sam-banh, rượu
chất, thượng mỹ từ hiệu Bordeaux, hiệu
Bourgogne và rượu ăn bàn rất nhẹ nhàn.

TRONG LỤC CHÁU AI MUỐN MUA SẺ CÒI ĐÈN CAO
SONG CHỮ MUA PHẢI CHỊU TIỀN SỞ PHỤ

NAM-HÔNG-PHẬT

KHÁCH SANG

ở đường Boulevard Bonnard, số 106
ngang Gare xe lửa nhỏ Saigon-Govap,
tại chợ mới Saigon.

Bán rượu tây và sữa xe máy, đèn essence và
đèn alcool.

Có cho mướn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát,
giá rẻ.

Qui-quan, Qui-khách ở xa muốn mua bất cứ
vật chi thì tôi mua giùm, niêm kỹ lưỡng gửi
tới chỗ ở mà ông.

HIỆU-HUY-KY.

義和源

Nghĩa-hòa-Nguyên

Tiệm may ở tại đường Turc, số 20
ngang nhà hàng Mottet, Saigon.

Tiệm tôi lập ra đã hơn mười năm rồi, may
đủ các thứ quần áo theo kiểu Tây, hoặc nữ hoặc
đàn, đủ đủ thứ. May đủ mau mà giá lại rẻ.
Xin chờ Qui-ông hãy đến tiệm tôi, thì tôi cũng
sẵn lòng tiếp đãi từ-tễ.

PHƯƠNG-DỊCH kính cáo.